سبيل
الكل في سبيل الحق
Sebil
herşey hak için

Sahibi ve Başyazarı: Kadir Mısıroğlu ● 30 Eylül 1977
Siyasi, edebi, tarihi, ilmi haftalık gazete ● 16 Şevval 1397
Vilâyet Han Kat: 3 Nu.: 204 — 207 Cağaloğlu — İSTANBUL

SAYI: 92 / BEŞ LİRA / BİR DM.

İŞTE VERGİ SİSTEMİ

Devlet, 5 çocuklu bir anaya "747 lira ile bir ay geçin!,, diyor...

ÇAĞLAYANGİL'İN CEVAP VEREMEDİĞİ

DEHŞET VERİCİ İDDİA:

(AL-BAYAN)

"TÜRKİYE, ERİTRE MÜSLÜMANLARINA KARŞI HIRISTİYAN HABEŞİSTAN'A YARDİM EDİYOR!..,

HAFTANIN MEVZUU

Enerji buhranına hâl çâresi arandı

Resmî çılgınlık için milyonlar harcandı

Dünya Enerji Konferansına katılan 4'bini aşkın delege Binbirgece Masalları'ndaki gibi bir gece geçirdi

1,5 milyonluk yemek

● Enerji Bakanlığının Hilton Otelî'nde verdiği ziyafette sadece kuş sütü eksikti: 10 ton et, yarım ton tatlı harcandı, geceden sonra 2500 şişe içki ve 8 bin şişe meşrubat içildi

● Delegelere 300 polis komutasında 620 personel hizmet etti

● Binlerce lambanın gündüz gibi aydınlattığı Hilton'da delegeler elektrik kesintisini farketmedi

● «Resmi çılgınlık» gazetelerde böyle yer aldı

10'uncu Dünya Enerji Konferansı İstanbul'da 75 ülkeden gelen 4000'den fazla temsilcinin katılmasıyla yapıldı. Toplantı'da değişik maddelerden ve kaynaklardan nasıl enerji elde edilebileceği üzerinde uzun uzun konuşmalar yapıldı, teklifler getiren tebliğler okundu, yenildi, içildi ve toplantı başlamasından kısa bir müddet sonra «turistik mâhiyet» alıp, o şekilde sona erdi. Ve toplantıyı tertipleyen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı âdeta Turizm Bakanlığı'nın vazifesini yüklendi. İstanbul'un gökdelen otelleri misafirleri ağırlarken, Enerji Bakanlığı da milyonlarca lira sarfederek ziyâfetler hazırladı. Hele bunlardan biri, Hilton'da verilen ziyâfet çok renkli fotoğraflarla gazetelere aksetti. Adına «parti» konulan ziyafet bizzat Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kâmran İnan tarafından verilmişti ve viskinin şarabın su yerine kullanıldığı, binlerce şişenin devrildiği gecede bir gazetenin yazdığı gibi sadece «kuş sütü» eksikti.

Bunca masraf ve kimilerine göre «resmi çılgınlık» bir atalar sözünden kaynaklanıyor ve gûya «kaz gelecek yerden tavuk esirgenmiyor»du!

Çünkü, bırakınız bu konferansın Türkiye'ye kazandırdığı «bilimsel olanakları» (!) sadece 4000 kişinin bu konferans vesilesiyle Türkiye'ye getirip bıraktıkları döviz miktarı da öyle küçümsenecek miktarda değildi. Bu işi açıklamak vazifesini de Milliyet'in bir yazarı yüklenmişti ve aynen şunları yazıyordu:

«Misafirlerimizden konferansa katılan 2300 delege organizasyon için 200'er dolar ödedi... Eşleri veya sekreterleri olan 1700 misafir ise 70'er dolar..

Bunların arasında her ülkeden iki devlet memuru ile 2 gazeteciden para alınmadı... Yaklaşık 600 bin dolar bu şekilde girdi ülkemize!.. Delegeler ve eşleri İstanbul'un büyük otellerinde kendi yatak ve yemek paralarını dolarla ödediler. Atatürk Kültür Merkezi'nde 5 günde 3 milyon liralık döviz bozdurdular.. Aynı yerde 1 milyon liralık Tekel satışı yapıldı.. PTT'nin çıkardığı hatıra pullarına yine misafirlerimiz büyük ilgi gösterdiler... Konferans sonunda 800 delege Türkiye turuna çıktı.. İstanbul'un eğlence yerleri, taksileri, Kapalıçarşı ve mağazaları yine aynı misafirlerle doldu boşaldı...

Uluslararası Enerji Koneransı'na katılan delegelerin Türkiye'ye bıraktıkları para yaklaşık böylece 8 milyon doları geçiyor...)

(Yılmaz Çetiner. Milliyet, 26.9.1977)

Türkiye'de enerji peşinde bu türlü işler dönerken, İsveç'te neşrolunan bir gazete işe bu enerji belâsı yüzünden dünyanın istikbâlini hiç de aydınlık görmüyor ve yakın bir gelecekte «Taş devrine dönüleceğini» müjdeliyordu!

Aftonbladet adlı gazetenin iddiasına göre çok, değil 1984 yılında saatte 50 kilometre hız yapabilen «Kara Trenlere binmek mecburiyetinde kalınacak, hususî otomobillerin kullanılması yasaklanacak, uçaklar ise çok ehemmiyetli işler için kullanılacak, herkes bisiklete ve beygire binecekti.» Tabii bunların neticesi olarak milyonlarca işsiz ordusu dünyayı saracaktı. Ama gazeteye bakılırsa bu işsizler için en müsâid çalışma sahası bisiklet fabrikaları olacaktı. Çünkü, herkes bisiklete binmek isteyeceği için, milyarlarca bisiklet imâl etmek zarureti hasıl olacaktı. Hattâ bisiklet talebinin fazla olması yüzünden bir bisikletin bir otomobil fiyatına eş rakkamlarda satışa çıkması da pek muhtemeldi.

Ve bütün bunlarla birlikte dünyada «hırsızlık hadiseleri de artacak!»

LÜGATÇE

VERESE : Vârisler
ENBİYA : Nebîler, Peygamberler
ALÂRİVÂYETİN : Rivâyet olunduğu üzere
İLHAD : Allaha' şirk koşma
ÂBİD : Çok ibâdet eden
ZÂHİD : Çok aşırı sofu
BERKARAR : Karar üzere
ZÜHD : Takva sahîbi
CELÂDET : Cesâret, yüreklilik
TAHASSÜS : Hissetme
İRTİFA : Yükseklik
İSTİHKAK : Haketme, kazanma
SİPER-İ SÂİKA : Paratöner
İRZAL : Bezletme, cömertçe verme
MÜLZEM : Eklenmiş, ilâve olunmuş

SEBİL'İN İLK CİLDİNDE

İBRET AYNASINDA ÇEHRELER

YAZARI

M. ERTUĞRUL DÜZDAĞ

9º. SAYIMIZDAN İTİBAREN

DÜNDEN YARINA

YAZILARINA BAŞLIYOR

16'ıncı defa Hac Yolu'nda...

Adres: Lâleli Ordu Caddesi Nu: 303 TEL : 22 28 78 — 49 43 73

başyazı

Bir yıldız daha kaydı

Kadir Mısıroğlu

Ulemâ —tâbir-i mahsûsu ile— vereset-ül enbiyadır. Yani onlar, peygamberlerin yol ve dâvâlarını devam ettirirler. Fakat, bu hizmetin ifâsına müteallik şartlar, her zaman ve mekânda aynı değildir. Olmamıştır ve olamaz... Zira, cemiyetlerin hak ve bâtıla istidâd ve temâyülleri —çeşitli tesirler altında— her devirde değişir ve pek büyük farklılıklar gösterir.

Böyle olmakla beraber, enbiyaya hakkıyla vâris olan âlım ve mücâhid kimseler, hemen hemen dâimâ ve evveliyetle çile ve meşakkate maruz kalmışlardır. Zira, insanlığın sapıklığa meylinin şiddeti, bilfarz yirmidört değil de - alâ rivâyetin - yüz yirmi dört bin (!..) peygamber gönderilmiş olmasıyla sâbit ve muhakkaktır.

Esâsen, bir hadis-i şerifte «belâ ve musîbetlerin en ağırlarının peygamberler, daha az ağırlarının da evliya üzerine gideceği, sonra da derece derece diğer fazilet ve kemâl ehline teveccüh eyliyeceği» beyan ve ifâde buyurulmuştur. Bundan tabiî birşey olamaz. Zira, cennet ve cehennemdeki dereceler, bu fânî âlemdeki iktisab ile olduğuna nazaran, en yüce makamların bedeli de en ağır olmak lâzım gelmez mi?!..

Ancak böyle kimseler, cemiyet içinde yüksek dağ tepeleri gibidirler: Gâyet nâdir ve ulaşılmazdırlar. Onlara ancak ve ekseriya sevk-i kaderle yakın olunabilir. O da çoğu kere başımız irtifalarını kavramaya imkân bırakmayan bir gafletle hâlelenmiş olduğu halde...

Ben —hayatımın müstesna tâlihlerinden biri olarak— enbiya yoluna ilmi, cihadı ve takvasıyla hakkıyla vâris olan böyle bir insan tanıdım. Hem de O'na mânâda ve maddede yakın, pek çok yakın olarak... Bu zat, mânevî bir ölüm kasırgası hâlinde esen dehşetli küfür ve ilhad cereyanlarına celâdetle karşı koymuş rahmetli BEDİÜZZAMAN SAİDİ NURSİ hazretlerinin en yakın, en sâdık ve en değerli talebesi HÜSREV EFENDİ'dir. Kendisine RİSÂLE-İ NUR külliyatı üzerinde dilediği tâdilâtı yapmak selâhiyeti dahi verilmiş bulunan bu müstesnâ insanla —çok çetin şartlar altında— Eskişehir Askerî Cezâevi'nde tam dörtbuçuk ay birlikte kaldım.

Hapishâne, cebrî bir inzivadır. Rûh ve bedenimizi —ekseriyâ— yoran dünyevi meşgale ve dağdağalardan bir kurtuluş ve sükûna erış yeridir. Orada herkes istidâdı nisbetinde Rabbi ile başbaşadır. O'na daha fazla yakınlaşmak ve rûhen yükselmek imkânını bulur. İşte zindanı «*Medrese-i Yusufiyye*» hâline getiren, öyle telâkki ettiren, bu keyfiyetleri müdrik bulunmaktır. Bu anlayışa erenlerin, insanları ihâtası mutlak ve muhakkak olan gaflet hâlesinden —oldukça— kurtulacaklarından şüphe edilemez. Dikkat keskinleşir, anlayış ve kavrayış incelir, tahassüs ve tefekkür oldukça irtifa kaydeder. İşte bana o büyük insanı tanımak ve anlamak imkânı veren, asıl bu keyfiyetin tecellî şartları içinde bulunuşum olmuştur.

Aman yarabbi, o ne sabır, o ne metânet, o ne tevekkül, o ne afv ve müsâmaha o ne içtimâî alâka, o ne âbidlik ve zâhidlikti... Kararları, o zamanki Eskişehir, Örfî idâre Kumandanı İrfan Özaydınlı'nın (şimdi CHP miletvekili) emrinden ibâret olan askerî hâkim ve savcılar, eğer, hırslarını yenebilselerdi kendisini mutlaka hastahâneye gönderirlerdi. Zira, bu derecede dünya emel ve endişelerinden arınmış bir insanın normâl olarak mevcûdiyetini akıllarına sığdıramazlardı. Düşününüz bir kere:

«— Bunlar bize ne kadar zulmederlerse, o kadar iyilik ederler. Ancak bunu kendim için değil de, onlar için istemem. Zira cennet de cehennem de istihkak iledir. Zulümde ileri gittikçe âhiretteki mevkileri sukut ediyor. Bunu hiç kimse için temenni ve taleb etmem. Fakat biz, mazlûmiyetle müslümanlar üzerine merhamet-i ilâhiyeyi celbediyoruz. Bu sûretle de İslâm'ın kuvveden fiile çıkmasını kolaylaştırıyor ve yakınlaştırıyoruz. Ne kadar zulüm görür ve de sabreder, mevlâmıza boyun eğersek, İslâm o kadar çabuk gâlib ve hâkim bir duruma gelir. Zira gayretullah'a dokunan zulümler, İslâm düşmanları üzerine gadab-ı ilâhiyi bir siper-i sâika gibi çekerken, bize de aksine merhamet ve lütuf tecellileri imkânı doğar.» diyerek mazlûmiyyet ve mağduriyyetinden amme hesabına büyük bir saadet duyuyordu.

Cenâb-ı Hak, Hz. İbrahim'in içine atıldığı cehennemî ateşi, maddeten gülistan'a çevirmedi mi?!.. İşte bu da aynı ilâhî siyânet ve merhamet tecellisinin mânevisiydi... Hey gidi İrfan Özaydınlı hey, sana kalsa O'na ve bizlere cefa çektiriyordun değil mi?!. Senin gibiler şu âlemde bin yıl yaşasalar böyle yüksek ruhlu zevatın hayatında her an tecellî etmekte olan iman mûcizesini kavrayabilir mi?!. ona yaklaşabilir mi?!.

Hapishânede bir gölge gibi varlığı hissedilmeyen, kimseye tüy kadar yükü düşmeyen Hüsrev Efendi'nin «*İslâm yazısı*» na karşı ibzâl eylediği emsalsiz himmet cidden takdire şayandır. Müslüman Türk Milleti'nin bu bir numaralı kültür ve medeniyet dâvâsını kavramak ve ona çâre bulmaktaki dirâyet ve gayreti kendisinin hayatını doldüran fârik bir meşgale olmuştur. Bu istikâmette Kur'an-ı Kerim'in tevafuklu bir sûrette yazılması hususunda da yıllar süren çalışması —her ne kadar şimdilik semeresini sevmediği bir takım insanlar devşirmekte bulunuyorlarsa da— asrımızın harika hizmet ve san'at eserlerinden birinin vücuduna âmil olmuştur. Bu sûretle Kur'an-ı Kerim'i her defasında biraz daha geliştirerek bir çok defalar yazmış, bu esnada yemekten, içmekten ve hatta uykudan kesilerek kendisini yıllarca bu hizmete vakfetmiştir.

Herşeyi hayra yoran, nefsini hudutsuz bir sûrette muâheze ederken, âlemi derin bir müsâmaha ile kucaklayan Hüsrev Efendi'nin asra yaklaşan nezih hayatında afvedemediği tek şey vardır: Bu da Bediüzzaman Hazretleri'nin eserleriyle, kendi yazdığı Kur'an-ı Kerim'in kompozisyon şekli itibariyle taklid ettirilip bastırılarak ticâret metâı hâline getirilmiş bulunmasıdır. Bu mevzuda avukatlığını da yaptığım için mes'eleyi gâyet yakînen bilmekteyim. Lehine verilen bir kararın Kur'an-ı Kerim'lere karşı nâlâyık muâmele edilmesi korkusuyla tatbikine cevaz vermemiş ve hakkından vez geçmiştir.

Hapishânede bir Kurban bayramı cezaevi müdürü Başçavuş'un ısrarı benim de mülzem ricam üzerine bir çay içmişti. Sivil'e nakledilirken ne yapıp yapıp cezâevi müdürüne on lira para vermiştir. İkram kabûl etmemek hususundaki hassâsiyeti bu ölçüde idi. O'nu anlatmak böyle bir makale işi olmadığından bu bahse dalmıyoruz. Ancak şu kadarını söyleyelim ki, kendisine bir mes'elede istişâre için gelenleri —eğer kendine itaat edeceklerinden emin değilse— teferruatlıca konuşturur ve peşin bir hükme varmış olup olmadığını kavramaya çalışırdı. Muhatabında bir karar ve niyet sezerse, ona bir nevi hayal kırıklığı vermemek için âdetâ ruyâ gibi tâbire muhtaç bir sûrette konuşurdu. Bu yüzden mûhitinde bir çok yanlış anlamalara şâhid olmuşumdur.

Evet O bizimle değil şimdi. İrşad ve ikâzlarından mahrumuz. Dünyamızdan bir yıldız gibi ve aynen yaşadığı üslûbla sessizce kaydı gitti. Mevlâ'nın rahmeti bütün saltanat ve ihtişamıyla üzerinde ebediyyen berkarar olsun!..

Yakın tarihimizde

Meçhûl kahramanlar

Trabzon Meb'usu Şehid-i Muazzez ALİ ŞÜKRÜ BEY

«Müddei târih ve vatandır!..»
Ali Şükrü Bey

Kadir Mesiroğlu

35

Esâsen Trabzon Muhafaza-i Hukuk-i Milliye Cemiyeti mensupları da —evvelce ifade ettiğimiz gibi— ya İttihatçı veyahut ta ittihatçılara meyyal kimselerdi. Bu sebeple Erzurum'da başlayan muhâlefet, Trabzon'da kumandanların M. Kemâl Paşa aleyhtarlarına vâki baskıları, Trabzon'a tâyin edilen askerî ve sivil memurlardan Ankaraca istenmeyen birçoklarının derdest edilerek Erzurum'a gönderilmesi, Halil Paşa'nın tesiri birbirlerine eklenince burada *«Envercilik»* yani Enver Paşa taraftarlığı olarak mütalâa edilen bir hareket vücûda gelmişti.

Enver Paşa, Birinci Cihan Harbi nihayetinde vâki hezimet üzerine diğer İttihat ve Terakki reisleri gibi vatanı terketmişti. Önce Ruslarla teşrik-i mesâi ederek Osmanlı İmparatorluğu eski Başkumandan Vekili ve *«Halifenin damadı»* sıfatlarıyla İslâm Dünyâsı'nda bâzı baş kaldırma hâdiselerine âmil olabileceğini inandırdığı Ruslardan yardım ve kuvvet alarak yeniden bir şeyler yapabileceği ümîdini taşımıştı. Bu sırada bir taraftan da Türkiye ahvâlini takip ediyor ve Yunanlılar karşısında bir muvaffakiyetsizlik vâki olur ise, toplayabileceği kuvvetlerle Anadolu'ya geçmeyi tasarlıyordu. Bu bakımdan Türkiye'yle temas sağlayabilmek maksadıyla Batum'a gelmiş bulunuyordu. Batum, Trabzon'dan her gün bir çok gelip gidenin bulunduğu bir şehirdi. Burada Türk - Yunan muhârebesinin seyrini takip ve gerektiği anda harekete geçmek mümkündü.

Batum'un Trabzon'a yakınlığı ve arada eskiden beri çok sıkı münâsebetlerin bulunması Enver Paşa'nın Trabzon'daki Müdafaa-i Hukukçularla temasını kolaylaştırmıştır. Trabzonlulardan bâzılarının Erzurum Kongresi'nden beri M. Kemâl Paşa'ya muhâlif bir tavır almaları ve onun ileride diktatör olmasından endişe etmeleri de bu gelişmede yardımcı olmuştur. Buna ilâveten Trabzon'a uğrayarak Batum'a geçmiş bulunan Halil Paşa'nın da Enver Paşa'nın amcası olmak itibariyle bu gelişmede rol oynamış olabileceğini kabûl etmek gerekir.

Diğer taraftan Trabzon Müdâfaa-i Hukuk mensuplarından —hiç olmazsa— bazılarının Enver Paşa ile temasa biraz da itildiklerini söylemek kaabildir. Çünkü Erzurum Kongresi'nden itibaren Trabzonlulara Ankaraca çeşitli vesilelerle itimadsızlık izhar edilmişti. Bunun teferruâtına girmiyoruz. Ancak Trabzon Müdâfaa-i Hukuk mensuplarından bir ikisinin (meselâ bu arada Kayıkçılar Kethüdâsı Yahya Kaptan'ın) Enver Paşa ile temasta olduğunu ve sonuna kadar da ona bağlı kaldıklarını kabûl etmek mecburiyeti vardır. Bugün ortaya çıkan vesikalar muvâcehesinde bu husus gayr-i kabil-i inkârdır.

Şöyle ki; Anadolu'ya geçmesine mahâl olup olmadığını Batum'da istim üzerinde bekleyen Enver Paşa, Sakarya muvaffakiyeti üzerine böyle bir şeye artık lüzum kalmadığına kanaat getirerek meşhur Türkistan mâcerasına atılınca o güne kadar Enver Paşa'nın Ruslarla arasının iyi olmasından istifade ederek Batum'da emniyetle oturmakta bulunan Halil Paşa'nın durumu nezâket kesbetmiştir. Ruslar tarafından yakalanıp tevkif edilme korkusuyla kendini Trabzon'a atmak teşebbüsüne geçerken, Batum'daki Türk Sefâreti'ne güç hâl ile Enver Paşa ile alâkalı bir dosyayı tevdi etmiştir.

Bu hareket, bundan sonraki hayatını Türkiye'de geçirmek mecburiyetinde olduğunu kavrayan Halil Paşa'nın Ankara'daki millî hareket reislerine yaranmak ve belki de daha evvelki hareketlerinden dolayı afva nâil olarak kendisine hesap sorulmasını önlemek arzusunun eseri idi. Zira, Batum'a geçmeden önce Trabzon'da ikametine Ankara'da mânî olunmak istenmiş sonradan Kâzım Karabekir Paşanın tavassutu ile kendisine bu imkân sağlanmışsa da o, dâhil olduğu hâdiselerin gereği addederek kendi isteğiyle Batum'a geçip yerleşmiştir. (97)

Halil Paşa'nın mühürlü olarak Batum şehbenderimize (konsolosumuza) teslim eylediği bu dosya, Şark Cephesi Kumandanlığına tevdi edilmek üzere Trabzon'daki Onüçüncü Fırka (Tümen) kumandanı Sâmi Sâbit Karaman'a gönderilmiştir. Bunda Trabzon Kayıkçılar Kâhyası Yahya Reis'in Halil Paşa vasıtasıyla *«Ali»* müstear adını kullanan Enver Paşa ile muhâberesi ortaya çıkmış (98) bu da Trabzon'da Enver Paşa'ya zemin hazırlamak üzere ve *«taklib-i hükûmet»* gayesiyle (Hükûmet devirmek maksadıyla) gizli bir cemiyet'in teşkil edildiğine hükmedilmesi (99) neticesini doğurmuştur. Bu sırada Trabzon'a gelen meb'us Hafız Mehmed Bey'in cepheye sevkedilmek üzere Trabzon'dan bin gönüllü toplanması hususunda Başkumandanlığa mürâcaatı da mevcud şüpheleri arttırmıştır. (100)

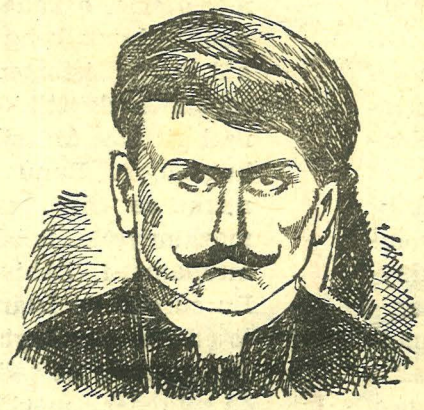

● **Trabzon Kayıkçılar Kahyâsı Yahya Reis Teşkil ettiği gönüllü alayla Balkan Harbi'ne katıldığı sıradaki hâliyle. (Ressam Aydın Ustaalioğlu)**

Trabzon Kayıkçılar Kâhyası Yahya Reis, bu sırada Trabzon'da bir nevi hükümet içinde hükümetti. Mâhiyetinde pek çok adam mevcuttu. Limana gelen mallardan Müdâfaa-i Hukuk adına belli bir rüsum alıyordu. Bu yüzden Kâzım Karabekir Paşa Kahya'nın bu durumunu ifâde için bir yazısında *«iskele hükümeti»* tâbirini kullanmaktadır. Trabzon Müdâfaa-i Hukuk-u Milliyesi adına cibâyet olunan bu vergi ve resimlerden doğan münakaşalar nihâyet bahsi geçen vesikaların da ortaya çıkışıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne kadar aksetmiş ve resmî tahkikatlara mevzu teşkil eylemiştir. Şöyle ki:

Trabzon'a tayin edildiği günden beri burada Ankara'nın o gün için pek de kabûl edilmek istenmeyen otoritesini tesis maksadıyla bir hayli sert davranmış bulunan Tümen Kumandanı Sâmi Sabit Karaman Bey (Paşa), Kayıkçılar Kâhyası Yahya Reis ve adamları üzerindeki baskıyı daha da şiddetlendirmiştir.

Esasen o daha Trabzon'a gelmeden önce de Kâhya hakkında pek menfî bir kanaat taşıyordu. Bunu bizzat şöyle anlatmaktadır:

«Bir iki gündür Kars'ta bulunan Kâzım Paşa, dün ikindi vakti beni çağırmıştı. Selâmlaşmayı müteakip, benzini biraz uçuk bulduğum Karabekir, söze şöyle başladı:

«Sâmi Bey, Enver işi azıttı: Ankara benden şüphe eder gibi görünüyor,» dedi. Ve bana bir kâğıt uzattı. Bu kâğıt Batum'a gelmiş olan Enver tarafından, Trabzon Kayıkçılar Kâhyası Yahya'ya yazılmış bir mektuptu; okudum.

Bu mektubun meâline, neden bahsettiğine geçmeden evvel Kâhya hakkında birkaç söz söylemek isterim. Bu adam Trabzon Müdâfaa-yı Hukuk Cemiyeti'nin, biri küçük Talât olmak üzere iki müşâvir azasından biridir. Trabzon'a ilk çıkışımda bana tanıtılan bu adamın. Müdâfaa-yı Hukuk Cemiyeti'ne yaslanarak hükûmetin bütün nüfuzunu ele geçirmiş ve rivâyete göre bir de iskele hükûmeti kurmuş ve meselâ ihrâcattan, mezkûr cemiyet nâmına rüsum istifasına başlamış olduğunu öğrenmiştim.

İşte bu Kah[illegible] mahallî hükûmetin âciz vaziyetinden de istifâde ederek, [illegible] zamanlarda tahliye ettirdiği mahkûmlarla, asker firarîlerinden bin küsûr mevcudlu bir tabur teşkil ve baştan aşağı techiz ve teslih ettirmiş. Enver, bu mektubunda anlattığına göre, «Ali» nâm-ı müstearıyle bu taburun başına geçerek ve Topal Osman'ı tanzîren, güyâ millî mücâhedeye katılmak üzere, Ankara'ya gidecek ve Deli Halid'in fırkasına dayanarak, bir darbe-i hükümetle Mustafa Kemal'i alaşağı ederek başbuğluğu ele geçirecek!.

Mektubu kendisine iâde ettiğim Karabekir, «Sami Bey, senden başka güvenecek arkadaşım yok, dedi ve ilâve etti: Seni En-

ver'le uğraşmak üzere, Trabzondaki onüçüncü fırka kumandanlığına tâyin etmek istiyorum. Gider misin?

Cevap verdim: Bu arzunuzu emir telâkki ediyorum. Yarın hareket edeceğimi arzederim, ancak yâverimi ve erkânı harbimi de beraber götürmeme müsaadenizi rica edeceğim.

Paşa oradaki fırka erkânıharbinin çok kıymetli bir arkadaş olduğunu ileri sürdüyse de, bu kadar mühim ve nâzik bir vaziyette bana mahrem olacak arkadaşlarımı bizzat tanımış ve itimad etmiş bulunmam icâbedeceğini takdir buyuracaklarını arzetmem üzerine bir an durakladıktan sonra: Peki siz yâverinizle gidiniz, erkânıharbinizi de kısa bir müddet sonra gönderirim dedi ve ayrıldık.» (101)

(97) Kazım Karabekir - İstiklâl Harbimizde Enver Paşa ve İttihat Terâkki Erkânı, İstanbul 1967 Sh. 88 de: «Halil Paşa hayli zamandır verdiğim direktifle çalışıyordu. Buna hürmeten dâhilde ikametine müsaadeyi kefâletimle istedim. Müsaade aldım. Fakat Halil Paşa Batum'da kalmayı tercih etti.» denilmektedir. Ayrıca Bkz. a. g. e. Sh. 186 vd.

(98) Kazım Karabekir Paşa a. g. e. Sh. 157 vd. Sâmi Sabit Karaman, İstiklâl Mücâdelesi ve Enver Paşa, İzmit 1949 Sh. 84 vd.

(99) Bkz: a.y. — Enver Paşa'nın amcası Halil Paşa'nın Bolşevik takibinden kaçarken Batum Şehbenderliğimize tevdi eylediği mühürlü dosyanın Enver Paşa'nın o devirdeki faaliyetlerini ve Trabzon'la temaslarını aksettiren muhtevasını merak edenler:

a) Sâmi Sâbit Karaman «İstiklâl Mücâdelesi ve Enver Paşa» (İzmit 1949) ile

b) Kâzım Karabekir Paşa'nın «Enver Paşa ve İttihat Terakki Erkânı» (İstanbul 1967) isimli eserlerine bakabilirler. Bahsi geçen bütün vesikaları derceden aynı zamanda Trabzon'da Milli Mücâdele esnasında cereyan eden siyâsi hâdiselere de oldukça teferruatlı bir şekilde yer vermektedirler.

(100) Kâzım Karabekir Paşa a.g.e. Sh. 243 vd.

(101) Generâl Sami Sabit Karaman — İstiklâl Mücadelesi ve Enver Paşa İzmit, 1949. Sh. 30-32

Ak Yıldız
MENSUCAT
KİLİM ve BATTANİYELERİ
AHMET AKYILDIZ
MAĞAZA : Çakmakçılar, Tarakçılar Cad.
Büyük Ticaret Han No. 7 İSTANBUL
☎ : 26 53 25

HİSAR
mensucat
Döşemelik ve Perdelik
kadife
sanayii ve ticareti a.ş.
Toptan - perakende
İ.M.Ç. 5 Blok Nu: 5302
Unkapanı İSTANBUL
Tel 26 75 89 . 22 12 32

TÜRKÇESİ

Ahmed SELÂMÎ

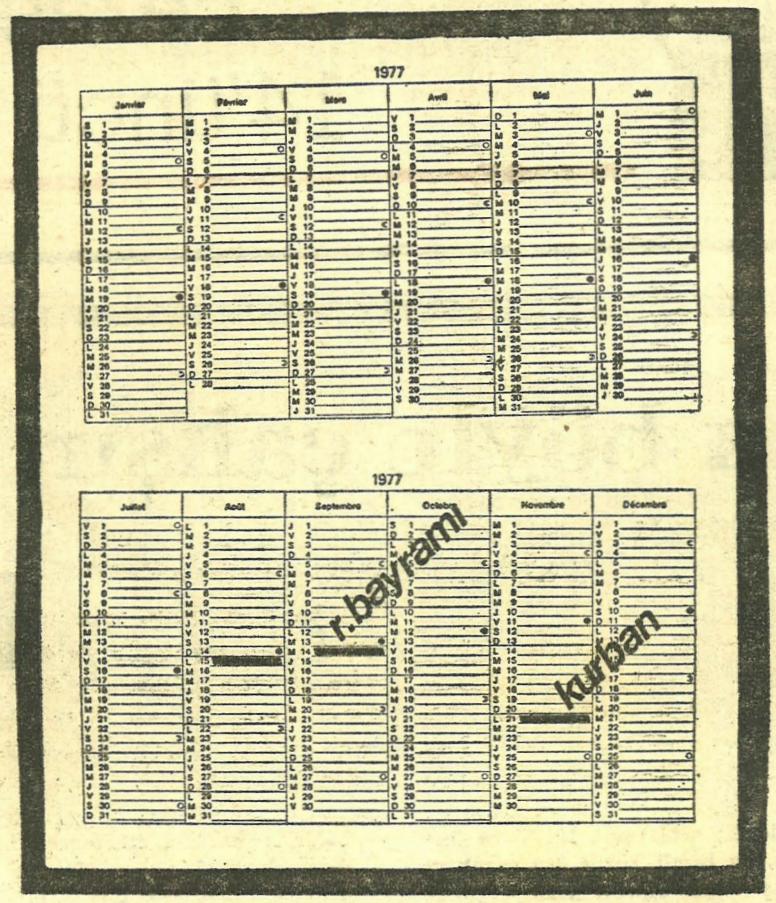

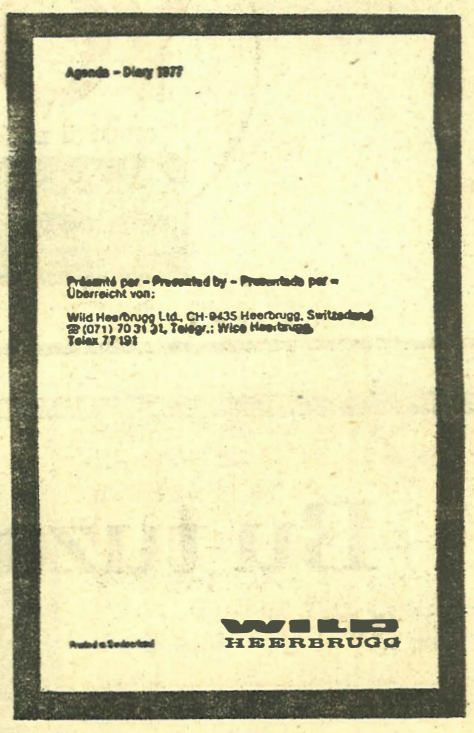

● İsviçre'de mikroskop ve benzeri optik aletler imâl eden bir firmanın hazırlattığı cep takvimi dahi, bizdeki resmi takvimlerden daha sıhhatli olarak kameri ayları gösteriyor. Üstte bu takvimin kapağı yanda ise bahsini ettiğimiz tablo görülüyor.

Haksızlık karşısında susan, dilsiz şeytandır!..

Mukaddes ve müazzez Şeriatımıza göre Ramazan orucunun Ramazan hilâli ile, Ramazan Bayramının da Şevval hilâli ile sâbit olacağı, 14 asırlık tatbikat ile de apaçık meydanda iken, Türkiye'deki lâik (dindışı) rejimin bir dâiresi olan Diyânet İşleri Başkanlığının **«Bu mevzuda tek selâhiyetli makam biziz, bayramın başlamasını çeşitli hesablarla tesbit ediyoruz, Kimse kalkıp bayramın şu veya bu tarihde başlayacağını söyleyemez. bu KENDİNİ BİLMEZLİK olur»** deyişi karşısında, biz de deriz:

Efendiler!

Kendini bilen, Hak Sübhânehû ve Teâlâ'nın mukaddes SON ŞERÎATI'na ittibâ' eder. Bu muazzez SON ŞERÎAT DA, **«rü'yet-i hilâl esasdır»** kânûnunu getirmişdir. **«Bizim için esas bu değildir, takvimdir derseniz»** buyrun, **AVRUPA malı** takvim de işte meydanda deriz!.

● Birinci klişe, bu AVRUPA MALI cep, takviminin kapağını gösteriyor. İkinci klişe ise, bu takvimde milâdî senenin 365 gününün hilâli aksetdirişini apaçık gözler önüne seriyor.. Zikri geçen takvimdeki siyah dâireler, kameri ayların son günleridir. Bunları ta'kib eden günler ise, kameri ayların ilk günleri.. **Août yani Ağustos ayına bakalım: 14 Ağustos** günü Şa'ban ayının son günü olup, ertesi gün yani 15 Ağustos ise Ramazanın ilk günüdür. **Türkiye'de ise Ramazan 16 Ağustosda ilân edildi!. Acaba niye? İslâm âlemi 15 Ağustos gecesi hilâli gördük diye radyolarıyla ilân eder, İsviçre malı takvimler 15 Ağustosu Ramazanın birinci günü olarak tesbit ederken, Türkiyeli lâiklerin hücceti nedir acaba?**

● **Takvime bakalım:** Septembre yani eylülün 13 ncü günü, Ramazanın son günüdür. Öyle ise 14 Eylül, Ramazan Bayramının birinci günüdür. Bu günde de bütün İslâm âlemi bayram yaparken, Türkiyeli fanatik ve lâik idâreciler milyonlarca kişiye **oruç tuttu**rup haramı irtikâb ettirdi. Acaba hüccetleri neydi?!..

● **Gene takvime bakalım:** Novembre yani Kasımın 11 inci günü Zilka'denin son günüdür. 12 Kasım ise Zilhiccenin birinci günü.. Kurban Bayramı ise Zilhiccenin 10'uncu günüdür. 12 Kasım dâhil 10 gün sayarsanız, 21 kasım günü de Kurban Bayramının birinci gününü gösterir. Ama daha takvimini bile Avrupaya uydurmakdan (!) âciz bizdeki batıcı lâik rejimin takvimlerinde, Kurban Bayramı bir gün sonra yani 22 kasım günüdür!.. Bakalım Kurban Bayramında neler olacak?. Bayram mı şenlik mi?..

● Mukaddes Son Şeriata değil de takvime ittiba' edenlere, bizim, takvim bâbındaki hüccetimiz de işte budur. Yoksa biz bilâ kayd ü şart mukaddes SON ŞERÎATA inkıyâd ediyoruz, takvime aslâ..

● **Acı ama yazacağız:** Topyekûn Diyânet teşkilâtı bu skandal karşısında da lâik rejimin tâbii olduğunu idrâk edip tepedeki zâtdan müezzinine kadar istifâyı basmazsa, artık bize ne demek kalır?.

SORUYORUZ

Türkiye, Eritre Müslümanlarına karşı hırıstiyan Habeşistan'a mühimmat yardımı yapıyor mu?

Türkiye'den uzaklarda bir ülkede, ama İslâm milletinin bir cüz'ünün yaşadığı topraklarda takriben 15 yıldan bu tarafa devam eden bir «İstiklâl mücâdelesi» vardı. Bu ülkenin adı Eritre'ydi. Eritreli müslümanlar, çizmesi altına düştükleri hıristiyan ve putperest Habeşistan'a yeni adıyla Etopya'ya karşı canla başla bir mücâdele veriyorlardı. Ellerinde silâhları yoktu. İstiklâl kıvılcımı kürek ve kazmalarla başlamış, düşmana yapılan baskınlardan ele geçirilen silâhlarla takviye olunmuştu. Buna mukâbil Habeşistan ordusu modern zırhlılar, tesirli otomatik silâhlar ve değişik türdeki bombalarla techiz olunmuştu. Moskova taraflısı bir grupun ihtilâline kadar devrik hristiyan İmparator Hâile Selâsiye idaresindeki Habeş Ordusu bu modern silâhları Batı Dünyasından, bilhassa Amerika, Fransa ve İngiltere'den temin etmekteydi. Marksist ihtilâl ile İmparator devrilip yerine komünist askeri cunta geçince, Habeş ordusu bu defa Rus yapısı silâhlara da kavuşmuştu. Artık, Amerikan zırhlılarının F-104'lerin, Fransız Miraj'ların yanı sıra Rus Mig'leri de Eritre siperlerini bombalamaktaydı....

Bütün bunlar, dünya umûmî efkârı tarafından biliniyordu.

Ama bilinmeyen vardı ki, o da Amerika'da neşrolunan ve oradaki müslümanların çıkarmakta olduğu «AL-BAYÂN» adlı dergi tarafından ifşâ olunmuştu. Dergi şu iddiayı ortaya atmaktaydı:

«Habeş Ordusu, Eritreli mücâhidlere karşı Türkiye'den yardım alıyor!.»

EN BÜYÜK FAİZCİ KARARGÂH KASASININ KAPAĞINI AÇIYORUZ

AL-BAYÂN, Türkiye'de ancak abonelerine ulaşabilen bir dergiydi ve bu sebeple olsa gerek onun bu dehşet verici ifşaatı Türkiyede beklenen aksi yepamadı. Sadece Yeni Devir gazetesinin münhasıran haricî siyâset etrafında yazılarıyla tanınan muharriri Enes Harman, ısrarla kaleme aldığı fıkralarıyla mes'elenin üzerine gidiyor ve haberin doğruluk derecesini bizzat Hariciye Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'den öğrenmek istiyordu.

Haber AL-BAYÂN dergisinin Mayıs 1977 sayısında yer almıştı. Enes Harman Çağlayangil'e hitaben sualini defaatle tekrarlamıştı:

«— AL-BAYAN dergisinin iddiası doğru mudur? Türkiye Etiyopyalıların Eritre müslümanlarına karşı kurduğu köylü ordusuna mühimmat yardımında bulunmuştur. Bu iddia doğru mudur? Türkiye Etiyopyalılara mühimmat yardımında bulunmuş mudur?»

Sual defalarca tekrar edilmişti ama, Türk Hariciyesinden ve onun başında bulunan AP'li İhsan Sabri Çağlayangil'den hiçbir cevap alınamamıştı. Hâriciye ve Çağlayangil ısrarlı suallere karşı ısrarlı bir sükûtu tercih etmekteydi.

Hattâ öyle ki, Hariciye'de herkesin bilemediği «gizli-kapaklı» işlerin döndüğüne dâir bazı çevrelere yerleşmiş olan kanaat koyulaşıyordu.

Ayrıca bu ve benzeri hâdiseler, Sebil'in hâriciyede bir mason tahakkümü olduğunu ifâde eden neşriyatını da teyid ediyordu. Yüzde doksanı mason olan Hariciye'nin «hastalıkla malûl» olduğunu ifâde eden Sebil, 61. sayısında aynen şu satırlara yer vermişti:

«Bu hastalık bugünün mevzuu değildl. Hâriciyenin temelinde hastalığın izleri vardı. Tâ ilk devirlerinden itibaren masonların ilk çengel attıkları yer Hâriciye olmuştu. Öyle ki bir devirde hemen bütün sefirleri, konsolosları ve irili ufaklı kâtipleriyle müdür ve umum müdürleri bütünüyle masondu. O tarihlerde Hariciyede mason nisbeti yüzde yüzdü. Ayrıca yurt dışında bazı «fahrî konsoloslukların» da ekseriyeti yahûdi asıllı kimseler tarafından yürütülmekte olduğu biliniyordu. Hattâ şimdiki Vekil bir vesile ile bu fahrî konsoloslardan yüzde sekseninin Türk olmadığını söylemişti. Yani Türkiye, dışarıda ve pek çok yerde Türk olmayan ve ekseriyeti yahûdi olan bir diplomatlar grubu tarafından temsil ediliyordu.» (Sebil, Sayı 61)

Acaba Türkiye'nin Etopya'daki temsilcisi de bu zümreden miydi ve onun aracılığıyla bu mason tahakkümündeki Hâriciye, müslüman kanının dökülmesine sebep olarak gizli kapaklı işlere yuva mı olmuştu?..

Gerçekten bütün bu suallerin ve insanı dehşete düşüren şüphelerin cevabını verebilecek tek selâhiyetli kimse bu vekâletin başındaki adam yani, AP'li İhsan Sabri Çağlayangil idi.

Ancak Çağlayangil'in daha da susması halinde bunun bir «ikrar» olduğunu kabûl ile müslüman basını ve Sebil, Türkiye'ye haykırarak duyuracaktı:

«Mason tahakkümündeki Türk Hariciyesi, emperyalistlerle işbirliği halinde, mâsum müslümanların canına kıymak için gayret göstermekte ve Türk'ün silâhları Habeşistan'da müslüman kıyımında ölüm kusmaktadır!.»

MEVLİD

Dâr-ı bekâya intikal eden merhum
ve muazzez üstadlarımız

Bedîüzzaman Said Nursî

ve

Ahmed Hüsrev Altınbaşak

ve bütün ehl-i imanın ruhlarına ithaf edilmek üzere 2 ekim Pazar günü ISPARTA Ulu Câmiinde öğle namazını müteâkib okunacak mevlid-i nebevî ve hatm-i şerif için bütün din kardeşlerimiz davetlidir.

RİSÂLE-İ NUR TALEBELERİ

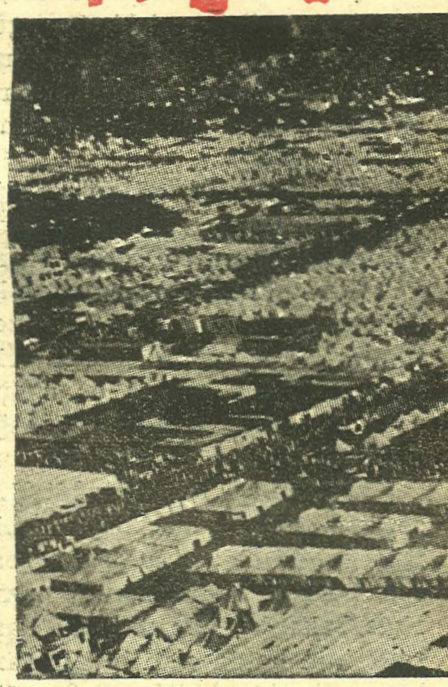

● «AL-BA

● Hacıların Kurban B

Gün be gün kesâfeti artırılan «
iddiaları» ve Hacca gidişi önleme
leri karşısında hükûmetin bir k
haklı direnişleri, haccı yasaklama te
sünde bulunanların gücünü kırdı.
rağmen her sene tekerrür eden alışıl
yunlar halâ tezgâhlanmaya ve hacc
şe mâni olmak için toplantılar yap
devam ediliyor. Sağlık Vekili Cengiz
çek bir ay kadar önce verdiği bey
«İcabederse yasaklarız» derken gü
yetmediğini görünce meseleyi «Sağlık
sı» denilen ve masonlarla devrimb
rokratların hakim bulunduğu heyete
le etti.

Diğer taraftan hükûmetin MSP
ise hacca gidişi yasaklama teşebbü
karşı en selâhiyetli idarecilerinin be
rıyla karşı çıktı. «Basının tertipli ve
sadlı haberlere iltifat etmemesini»
Çalışma Vekili Fehmi Cumalıoğl
sonra MSP lideri Erbakan da yaptığ
toplantısında «Kararnâmenin mer'iye
duğunu, arzu eden herkesin huzur
hacca gidebileceğini» ifade ile bu türl
lentilerin her sene Hac mevsimi gelc
çıkarıldığını ve Hacc'dan sonra da u
duğunu söyledi. Erbakan «Kolera ha

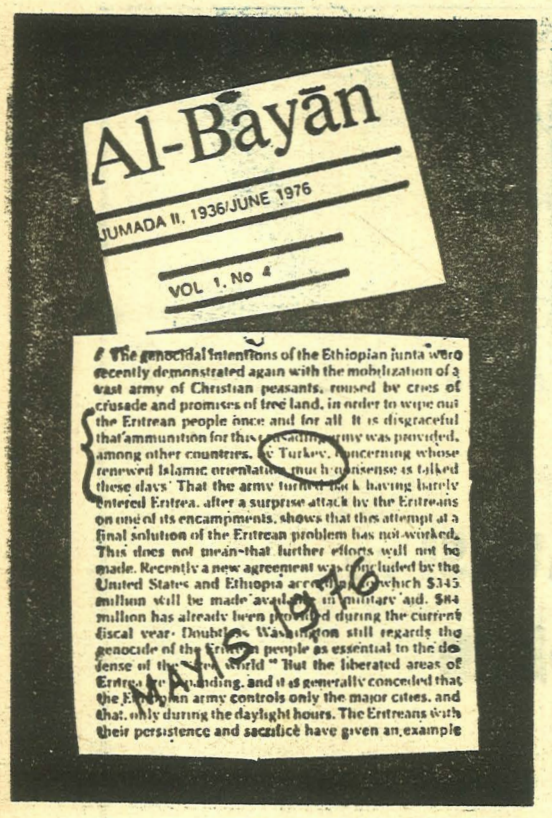
Al-Bayān

JUMADA II. 1936/JUNE 1976

VOL 1. No 4

The genocidal intentions of the Ethiopian junta were recently demonstrated again with the mobilization of a vast army of Christian peasants, roused by cries of crusade and promises of free land, in order to wipe out the Eritrean people once and for all. It is disgraceful that ammunition for this crusading army was provided, among other countries, by Turkey, concerning whose renewed Islamic orientation much nonsense is talked these days. That the army turned back having barely entered Eritrea, after a surprise attack by the Eritreans on one of its encampments, shows that this attempt at a final solution of the Eritrean problem has not worked. This does not mean that further efforts will not be made. Recently a new agreement was concluded by the United States and Ethiopia according to which $345 million will be made available in military aid. $84 million has already been provided during the current fiscal year. Doubtless Washington still regards the genocide of the Eritrean people as essential to the defense of the "free world." But the liberated areas of Eritrea are expanding, and it is generally conceded that the Ethiopian army controls only the major cities, and that, only during the daylight hours. The Eritreans with their persistence and sacrifice have given an example

Tâviz vermeyen Ankara Hükûmeti Batının baskısından çökecekmiş!..

Yunan hâlâ AP-CHP Hükûmeti bekliyor!..

Yunan Başvekili Karamanlis'e yakın olarak bilinen bir yunan gazetesinin yazarı **«Türkiye'de hükûmetin Batının baskılarına daha fazla dayanamayıp çökeceğini ve yerine AP — CHP koalisyonunun kurulacağını»** ileri sürdü. Aynı zamanda Yunan Televizyonu'nun siyâsî yorumcusu olan yazar, **«Batı'nın baskılarının Kıbrıs'ta Türkiye'nin tâviz vermesini sağlamak için olduğunu ancak, gerek Amerikanın ve gerekse İngiltere ve Almanya'nın Ankara üzerine yaptıkları baskıların netice vermemesinin sebebinin Türk Hükûmeti'nin bünyesi yüzünden olduğunu»** söylemiş ve adını vermeksizin MSP'nin tâvize yanaşmayan tavrını işaret etti.

Karamanlis'in basın organı olarak bilinen **«Katimerini»** gazetesinin ve Yunan Televizyonu'nun siyasi yorumcusu olan George Drosos **«Türkiye'de şu anda vazife başında olan hükûmetin birkaç aydan fazla dayanması mümkün değidir.»** şeklinde bir kehanetle başladığı yazısını hülâsa olarak şöyle devam ettiriyordu:

«Kıbrıs'da çözüm için Batı tarafından yapılan baskılar Atina'ya değil Ankara'ya müteveccihdir. Çünki, Batı iki memleket arasındaki gerginliğin Türklerin anlaşmazlıkları neticesi doğduğunu bilmektedir.

Gerek Amerika'nın, tam olarak tatbik edilmemesine rağmen, Ankara'ya empoze ettiği ambargonun, gerekse son aylarda İngiltere ve Federal Almanya'nın Ankara'ya yaptığı baskıların bir netice vermemiş olması şu anda Türkiye'yl idare etmekte olan hükûmetin bünyesi sebebiyle ortaya çıkan bir vaziyettir.

Şu andaki Ankara Hükûmeti hiçbir mevzuda hiçbir tâviz veremeyecek vaziyettedir. Kaldı ki, verecekleri en küçük bir tâviz dahi onların VATAN HÂİNİ olarak suçlandırılmalarına yol açacaktır.

Bu yüzdendir ki, Batı'nın iki memleket arasındaki anlaşmazlıkların çözümlenmesi için yapacağı baskıların da yardımıyla Ankara'nın birkaç aydan fazla dayanması mümkün değildir.» Drosos yazısının son kısmında **«Ankara Hükûmeti'nin yıkılmasından sonra en kuvvetli bir ihtimalle AP - CHP koalisyonunun kurulacağını bu olmaz ise bütün partilerin katılacağı bir koalisyonun teşkil edileceğini, o da olmazsa askerî bir hükûmetin kurulacağını»** iddia etti.

Diğer taraftan Yunan yazarının **«tam tatbik edilemeyen»** şeklinde bir ifade kullanarak temas ettiği Amerikan silâh ambargosu mevzuunda Amerikan Kongresinin Yunan dostu olarak bilinen azalarından Les Aspin bir beyanat verdi ve **«Türkiye'nin ihtiyacı olan silâhları NATO vasıtasıyla temin ettiğini bu yüzden de ambargonun tesirinin azaldığını»** söyledi. Aspin bu vaziyeti yaptığı araştırmalarla tesbit ettiğini ve vesikalarıyla birlikte Pentagon'a yani ABD Savunma Vekâletine şikâyette bulunduğunu açıkladı.

Aspin'in iddiasına göre Türkiye mensubu bulunduğu Kuzey Atlantik İttifakı (NATO)'nun aza ülkelere silâh tedarik eden NAMSA adlı kuruluşu vasıtasıyla silâh ihtiyacını karşılıyordu. Namsa 1972'ye nisbetle son yıllarda Türkiye'ye yüzde 285 misli fazla silâh temin etmiş bulunuyordu.

İçine düştüğü iktisadi krizden dolayı, Kraliçenin sarayını dahi ısıtamaz ve IMF (Milletlerarası Para Fanu) kapısında para bekler vaziyetteki İngiltere'de döviz sağlamak için artık her çareye başvuruluyor. Nitekim bu çarelerden biri de «kürtaj» denilen ve bütün dünya'da yasaklanan gayrımeşru yollardan annenin hayatını tehlikeye sokarak «Çocuk aldırma» usulü görüldü. İngiliz doktorları ve hastahaneleri başka ülkelerden gelecek hâmile kadınlara kapılarını açtılar. Memleketlerinde «kürtaj»la gayrımeşru çocuklarını doğmadan öldürmeyi başaramayan kadınlar, İngiltere'de ortalama 110 sterlin (3500 lira) ödeyerek ve hayatlarını da tehlikeye sokarak çocuk aldırmaya başladı. Hattâ İngiltere işi o kadar ileriye götürdü ki, kürtaj için gelecek kadınlar için «charter» (dolmuş) uçaklar çalıştırmaya başladı.

az/öz

● İstanbul'daki sanâyiciler bazı Üniversite hocalarına hazırlattıkları ve adına **«muhtıra»** yakıştırılan bir raporda tıpkı, IMF'nın üslûbuyla **«Sanâyi yatırımlarının azaltılması** isteğinde bulundu. İddialara göre, rapor, hükûmete verildi. Sanayiciler, muhtıralarını «bundan sonra alınacak tedbirler» başlığı ile hükûmete akıl verircesine kaleme aldılar.

● Gazetelerde geçtiğimiz haftanın en dikkati çeken **«ufak»** haberlerinden birisi, eşekler ve semerleri üzerineydi. Anadolu Ajansı'nın Elbistan'dan bildirdiğine göre **«akaryakıt zamları»** eşek fiyatlarıyla semer fiyatları arasında korkunç bir uçurum meydana getirmişti. Çünki, eşek 150 liraya satılırken, üzerine vurulacak semeri 450 liraya fırlamıştı.

● CHP'de Merkez İdaresi ile muhâlifler arasındaki kavga partinin **«Üç ası»**ı kaybetmesiyle bile durmadı. Hattâ daha da alevlendi. ve CHP'nin Farabi sokaktaki merkezine hâkim olan kadronun önde gelen isimlerinden Ali Topuz **«Bizi sulandırılmış sol olarak görenler elbette mahalli seçimlerde veto edileceklerdir»** dedi. Böylece Topuz, muhâliflerin kendilerini nasıl ithamettiklerini de açıklamıştı. Halihazırda Ecevit'in etrafını saran kadroya muhâlefet edenler onları **«sulandırılmış solcu»** ilân etmişlerdi.

● MSP'li Vekillerin ısrarlı muhâlefetleri karşısında hükûmet **«devalüasyon»**u resmen ilân edemedi ama, kendisine âid bir selâhiyet olarak **«kur ayarlamasını»** gören Maliye Vekili Cihad Bilgehan icâbedeni yüzde 10 civarında yaptı. Bilgehan **«Kur ayarlaması»** nın devalüasyon olmadığını da ileri sürerken bunun müdafaasını Merkez Bankası'nın bir bürokratına televizyonda yaptırdı.

MSP şılamadı!

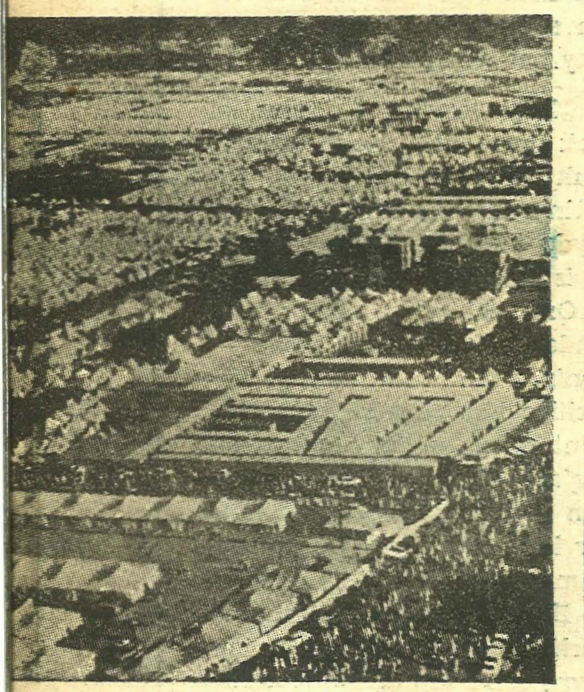

'nda buluştukları mahâl : Mine!

karşısında müteyakkız davranıyoruz. Çünkü, her yıl hacca gidişten evvel böyle haberler çıkarılır, sonra haberlerin arkası gelmez.» dedi.

Aynı basın toplantısı esnasında Prof. Erbakan, iktisadî meselelere de temasla, bir gazetecinin sorusu üzerine AP'li Maliye Vekili'nin yaptığı kur ayarlaması için **«Gidin bunu kendisine sorun»** dedi. MSP lideri, **«Biz MSP olarak Türk parasının kıymeti üzerinde hassasız. Maliye Vekili ne düşündü, ne için yaptı, gidiniz bunu Maliye Vekili'nden sorunuz»** derken, devalüasyonun **«fakir - fukarayı ezdiğini»** belirtti. Erbakan **«Herkese Refah»** adını verdikleri bir iktisadî tedbirler manzumesi etrafında çalışmalar yaptıklarını da açıkladı. MSP lideri bu meyanda şöyle dedi:

«İki önemli husus üzerinde çalışıyoruz. Birincisi fâiz hadlerinin tekrar indirilmesi, ikincisi bankaların bir teşebbüse yaptıkları fâiz, bütün yıllık operasyonlar, komisyonlar, ekspertizler vesaire yüzde 15,i geçmesin istiyoruz. Halbuki bugün Türkiye'de fâiz hadleri yüzde 30'u bulmuştur. Hükûmetimiz bu konuda da 3 esas üzerinde çalışıyor. Sıhhatli ekonomi, içinde fâiz bulunmayan ekonomidir.»

• TUĞRA

MUSTAFA YAZGAN

Gölge devlet

Müslüman, devletsiz yaşayamaz. Devlet, onun için vazgeçilmez bir dünya nimetidir. «Gök Devlet»inin güneşine her zaman muhtaç olan müslüman, ona ancak «Gölge Devlet»in içinden bakabilir.

«Gök Devleti» müslümanın gözünde esastır. İdealdir. Bu ideale ne kadar yaklaşırsa o kadar mes'ud ve müreffeh yaşar İslâm cemiyeti.

«Gölge Devlet» yeryüzünde coğrafi sınırlar içinde İslâm cemiyetinin, Allah irâdesini temsil ve icra eden bir mânevî otoriteye bağlanarak, meydana getirdiği, siyasî, iktisadî, içtimaî, bağımsızlığa sahip bir kuruluştur.

Eski Türkler'de başbuğun mukaddes makamına duyulan hürmet, bir sadakat töresi içinde gelişmiş, Müslüman - Türk Devletleri, bu makama çok üstün bir kıymet izâfe etmişler, en az bin yıllık Anadolu gerçeği içinde bu makam gelişe gelişe, hakh olarak «Allah'ın yeryüzündeki gölgesi» şeklinde bir mânevi üstünlüğe eriştirilmiştir. Bu ifade «Gölge Devlet» esprisinin ta kendisidir.

«Gölge Devlet» hakikatını ruhumuza sindirebilmek için, her şeyden evvel, ruh perdemizi peşin hükümlerden, bayağı itham, iftira ve cehâlet lekelerinden temizlememiz gerekir. Türkün, İslâm ruhu ile dolu ulvî karakterini hissetmemiz, yaşamamız, anlamamız gerekir. Anadolu'yu bin yıldır TEVHİD sesleri ile inleten, cihad bayrakları ile gölgelendiren, akıncıların atları ile damgalayan, her zerresinden soylu bir medeniyet fışkırtan bu ruhu anlamayanlar için «Gölge Devlet» bir mânâ ifade etmez.

«Gölge Devlet» in temeli, İslâm adâletine dayanır. Bu devlette emânet, mutlaka ehline verilir. Başımızda habeşî bir köle de olsa, Allah'ın kanunlarını adâletle icra ettiği müddetçe ona itaat borcu altındayız. Bu devlette rüşvet, iltimas yer tutamaz. Bu devlette fânî beşerin adına putlar yontulmaz. Bir savaşta zafer kazanılmışsa, bu zafer ne millete, ne de devlet başkanına izâfe edilip, imtiyaz vesilesi kılınmaz. Zira «Zafer Allah'ın zaferidir!»

Devlet başkanı, bir padişah, bir imam, bir sultan, bir emir, bir halife, bir asker, bir hukukçu, bir doktor, bir mühendis, bir tüccar, bir köylü, bir derviş olabilir. Âdil bir padişahın teb'ası medeniyetler kurar, mes'ud ve müreffeh olur da, zalim bir demokratın elinde ülke, demokrasi türküleri dinleye dinleye kahrolabilir. Veya bunun tersi de olabilir. «Gölge Devlet» dayandığı mânevi temele, «Gök Devleti» ne yaklaştığı dereceye göre mana, itibar ve değer kazanır.

Malazgirt ovalarında çınlayan TEKBİR, «Gölge Devlet» ini güçlendire güçlendire tarih içinde aktı.

Haçlı sürülerine göğsünü geren İslâm - Türk mücâhidinin, canı ve kanı pahasına koruduğu kıymet «Gölge Devlet»te ışık ışık yansıyan «Gök Devleti»nin nizamı değil miydi?

Misafir kaldığı evde, Kur'an huzurunda el bağlayan Ertuğrul Gâzî, «Gölge Devlet» in mânâ heykeli gibi idi.

Osman Gâzi, mesleğinin Allah yolu ve maksadının Allah'ın dinini yaymak olduğunu söylerken, kalbinde «Gök Devlet» inden şimşekler çakıyordu.

Osmanlı İmparatorluğu «Devlet-i ebed müddet» diye tesmiye edilirdi. Padişahlar, şeyhülislâmlar, âlimler, mutasavvıflar, dervişler, kumandanlar «Ebedîyet» in yalnız Allah'a has olduğunu bilmiyorlar mıydı? Bu ifade «Gök Devlet»inin «Gölge Devlet»te ebedileşmesinden başka bir mana taşımaz

II. Abdülhamid Han Merhum «Gök Sultan» diye bilinir. Bu ünvan ona temsil ettiği makamın yüceliğinden verilmiştir. «Gök Devleti»nin mutlak Sultanı olan Allah, «Gölge Devlet»in başındaki bir müslümanın mânevi makamından İslâm ülkesine hükmediyordu. Osmanlı Devleti, bütün insanlığa ebedî mesajı iletiyordu.

ortadoğu/dan

SAİD ŞAMİL

FİLİSTİN DÂVÂSI ve YAHUDİLER

İşte bunun üzerinedir ki, 23 Mart 1948'de Amerika hükümeti Birleşmiş Milletlerdeki fevkalâde mümessili ağzıyle «Filistin taksim kararından feragât ettiğini» ilân etmek mecbûriyetinde kaldı yine bu darbelerin te'siri altındadır ki, İngiliz hâriciyesi, Mısır, Sûriye ve Irak hükümetleri nezdinde ehveni şer diye, arap ordularının Filistin'e sevkini hem teşvik ve hem de istirham etme zarûretini duydu.

İngiliz hâriciyesinin bu teşviki üzerine Kahire'de Arap hükümetleri başbakanları, Hâriciye nâzırları ve Genel Kurmay Başkanları sevine sevine Filistin işlerine müdâheleye karar verdiler. Bu müdâheleye yegâne itiraz eden arap şahsiyeti Abdülaziz el-Suud idi.

İngiliz hâriciyesinin bu tertibine hukuki bir dayanak olsun diye, Arap devletleri genel kurmay başkanlarına da müşterek bir rapor yazdırdılar. Bu rapora göre, Yahûdilerin hazırlanmış savaş kuvvetlerine karşı Filistinlilerin kendi başlarına mukavemet edemiyeceklerine göre, Arap ordularının işe müdâhele etme zarûreti ileri sürüldü. Halbuki, Filistin halkı kendi imkan-İngiliz desteğine rağmen yahûdi mukavemetinin karşı duramadığı ve çökmeye başladığını bizim sağır arap sultanlarından başka duymayan kalmamıştı.

Filistin halkının savaş kudretini takdir edemiyen ve kendilerine karşı İngilizlerin hazırladıkları alçak muâmeleden bîhaber olan bu arap ricâli en nihâyet ordularını Filistini tahliyeye karar verdiler. Bu arada Ürdün emiri Şerif Abdullah da arap ordularına başkumandan nasbedildi. O da kendi hesabına, Ürdün'delarıyle kurmuş oldukları «mukâddes cihâd gücü» nün tecrübeli ilk hamlelerine karşı ki Lejyon Kumandanı Brigedar Glob'a papalık ünvânı tevcih ederek kendini genel kurmay başkanı yaptı.

Başta Ürdün Lejyonu olmak üzere dört arap ordusu, muhtelif istikâmetlerden Filistin'e taarruz ettiler. En kuzeyde Suriye ordusu Tabariyye istikâmetinde harekete geçti. Onu Irak ordusu iki kol üzerinde takip etti. Biri Bisan — Cenin, diğeri de Nabbus — Kilekiliye istikâmetinden sahil mıntıkasına doğru ilerlemeye başladı. Mısır ordusu güneyden Han Yûnis'ten hareketle bir kol sâhil boyu Gazze istikâmetinden Sedûd, Süveydân ve Habrin'e doğru çatallama ilerliyor. Bir kol da doğudan Biyr-i sebih'ten Halilür rahmân'a doğru yol alıyordu.

Ürdün lejyon'u ise Kudüs ve ona hemcivar, Filistinli mücâhidler tarafından kendilerine istinatgâh yaptıkları stratejik yaylalara, yahûdilerden fazla Filistin mücâhidlerini hedef alarak yayılmaya başladıkları görüldü. Tam bu sırada Arap Orduları Başkumandanı sıfatıyla, Ürdün emiri Şerif Abdullah tarafından çok garib bir emr-i resmî isdâr edildi. Bu emre göre, Filistin mücâdelesinin Can damarı olan «Mukaddes cihâd gücü» merkezi ve ona bağlı bulunan bilcümle askerî teşkilâtın feshi ilgâ olunduğu ilân olundu. Yine bu emirnâmede Filistin mücâhidlerinin silâhdan tecridi talep edildiği gibi Filistin dâvâsının ana merkezi olan «Filistin Yüksek Heyeti» nin temsil selâhiyetinin tamamen mülgâ olduğu belirtildi.

(Devamı var)

GAZETELERDEN

Yamyam kim? Şah mı, yoksa İyd Emin mi?

● Attilâ İlhan, Şah'a methiyeler düzenleri «Batı basını» olarak gösterirken aynı günkü Dünya'nın orta sayfalarında «Şahı propaganda» böylesine geniş yer tutuyor (yanda) bir başka gazete ise Şahın para savuruşunu gösteriyordu. (yukarıda)

Hem İngiliz düşmanlığı ve hem de Mustafa Kemalcilik gibi tarihe ters gelen bir tenâkuza beyninde yer vermeye devam eden ünlü marksist - leninistlerden Atillâ İlhan geçtiğimiz günlerde değişik bir mevzua eğildi. İran Şahı'nın «gizli görüşmeler için 20 milyara İngiltere'de saray satın aldığı» haberinin çıktığı gün, İlhan da, İran Şahı ile Uganda Devlet Reisi İyd (Bayram) Emin arasında bir mukayeseye girişmişti.

«İdi Amin üzerine yazılanları okuyor musunuz?

Hoppala, İran Şahı'nı çekiştirirken İdi Amin'e atlamak niye? Anlatayım: İdi Amin, batılı emperyalist beyaz basının mimlediği bir devlet başkanıdır, bütün «batılı» basın adamı rezil etmek için elinden geleni ardına koymuyor, ne sömürge ordusundaki çavuşluğunu bırakıyorlar, ne silsilesinin aslında yamyam olduğunu! Hepsi yalan mı? Aralarında doğruların bulunması da olasıdır ama kimin geçmişini eşelesen bu türden çirkinlikler bulmazsın ki! İdi Amin, kasıtlı olarak küçültülüyor, gülünç ediliyor, saygınlığı harcanıyor. Nedeni belli, adam beyaz emperyalizmine düşman, bunu hem zenci hem müslüman olarak apaçık ortaya koymuş, gücü yetti mi uygulamaya koymaktan da kaçındığı yok! O zaman gelsin ajanslar, gazeteler, televizyon kameraları! Adamın saflığından da yararlanarak onu dünya kamuoyu önünde rezil etmek!

Ya Muhammed Rıza Pehlevi? Bütün «batılı» gazetelerde, salon dergilerinde onun her yaptığı hakkında sütun sütun övgü okursunuz; ünlü haftalıklarda sık sık ailesinin ve kendisinin resimleri çıkar, veliaht prensin piyano dersinden tutun da, Şahbanu'nun saçının teline kadar herşey haber olur, yaldızlanır, süslenir. Bilen biliyor, Rıza Şah'ın ülkesinde ne türlü acımasız bir dikta rejimi sürdürdüğünü: Tanıdığınız İranlı bir iki öğrenci varsa soruverin, anlatsınlar, İran'da SAVAK diye CİA ile ortaklaşa çalışır aşağılık bir örgüt vardır ki, şahın rejimini ve tahtını koruyacağım diye Allahın günü bir iki öğrenci kurşuna dizdirmezse içi rahat etmez, halk petrol kazancına rağmen yoksulluk içindedir, saray ve çevresi dibine kadar çorbaya batmış, ulusun sırtından ülkenin zenginliğini batı başkentlerinde har vurup harman savururken, (Prenses Eşref'in gönül serüvenlerini bilmeyen kaldı mı?) on milyona yakın Azeri Türk'ü okuma yazmadan yoksun bırakılır, süründürülür.

Batılı basında bu konuda tek kelime çıkmaz, neden, İdi Amin'in tersine. İran Şahı batılı emperyalist sistemin sadık ve yeminli bir adamı, tahtını da ona borçlu bir bendesidir.»

Ma ksist doğma şartlandırmasının yer yer garip tenâkuzlara düşürdüğü Attilâ İlhan'ın «Batı emperyalizmine» olan düşmanlığı ile çoğu zaman da sıhhatli tesbitlerde bulunduğu mâlum. Şu yukarıdaki satırlar da bunlar arasında yer alanlardan. Biz evvelâ Uganda'nın müslüman Devlet Reisi'nin gerçek adının İyd Emin olduğunu «İdi Amin» batılılara âid bir telâffuz olduğunu hatırlatarak mevzua bazı ilâvelerde bulunmak istiyoruz.

Şüphesiz Attila İlhan yazdığı gazetenin bütününden mes'ul tutulamaz. Ne var ki, İran Şahı ve karısı için «bütün batılı gazetelerde, salon dergilerinde sütun sütun övgü okursunuz; ünlü haftalıklarda sık sık âilesinin ve kendisinin resimleri çıkar, veliaht prensin piyano dersinden tutun da, Şahbanû'nun (Şahın karısı) saçının teline kadar herşey haber olur, yaldızlanır, süslenir» derken iki sayfa ileride aynı gazetenin «Farah Diba Açıkladı» klişesiyle bol resimli «yaldızlaması» nı görüp de tebessüm etmemek mümkün değil. Yine Attilâ İlhan pek doğru olarak İyd Emin «batılı emperyalist basınının mimlediği bir devlet başkanıdır, bütün batılı basın adamı rezil etmek için elinden geleni ardına koymuyor ne sömürge ordusundaki çavuşluğunu bırakıyorlar, ne de silsilesinin aslında yamyam olduğunu!» diyor. Lâkin, Şahı övmekte, İyd Emin'i karalamakta «batılı basın»ı suçlamak beride yerli basının aynı nâneyi yediğini görmemek. İlhan'a yakışmıyor. Meselâ çok değil, Ramazan münâsebetiyle neşrolunan «Ankara Bayram Gazetesi» orta sayfasında alaycı bir üslûbla İyd Emin'in bir batılı diplomatı çiğ çiğ yediğini buna infiâl duyan batılılara da «Siz de bizim diplomatımızı yeyin» diye seslendiğini yazıyordu. Attilâ İlhan'ı kendi gazetesinin bütününden mes'ul tutmazken, kalkıp Ankara Bayram Gazetesi'nden dahi mes'ul tutmak haksızlık olur elbette. Fakat, İlhan'ın Dünya'daki «Genel Yayın Müdürü» ile Ankara Bayram Gazetesi'nin «Sahibi»nin aynı kişi olduğu hatırlanırsa işin içinde İlhan hesabına üzücü bir tenâkuz olduğu anlaşılır.

Şahı övenler, onun ipini elinde tutan batılılar değildir sadece, Türkiye'de de bu işin «fahrî hizmetkârları» vardır. Bunlar, yıllarca Süreyya daha sonra Farah ve bu arada «yakışıklı Rıza» edebiyatı yapıp durmuşlardır.

Sebeb?.. Şah'ın Türkiye düşmanlığını bilmediklerinden mi?.. Yooo!.

Yanılmıyorsak, Attilâ İlhân'ın da iştirâk edeceği sebebler şunlardır:

Şia propagandasına kapılıp «Şah.. Şah..» diye türkü çağıran alevî vatandaşla a gazete-dergilerini satabilmek! Yanî bile bile bir «bölücülüğe» çanak tutmak. Kese uğruna!..

Bu bölücülüğü sadece kesesini düşünen batı mukallidi basın mı yapmaktadır diyeceksiniz?.. Alevîlere çengel atmayı «tabanda yayılma stratejisi» olarak kabûl etmiş olan Attilâ İlhan'ın soluna ne buyurulur?.

● TESBİT

Sadık Özarslan

TRT

Çok yazıldı, çok çizildi... Hemen hemen söylenmedik söz kalmadı. Amma yine de TRT., bizim aradığımız ve umduğumuz TRT. olamadı. Bunca uğraşmaya rağmen arzû edilen neticeye bir türlü varılamadı. İşin içinde neler var, Allah bilir. Başına düşen taşlar bile TRT. yi menfilikten asla kurtaramadı, gitti. Şimdi: «Devran yine ol devrân!..»

Türkiye'de bazı teşekküller var ki; söz geçirilemiyor.. Herbiri birer dukalık. Başımıza kral kesilmiş herbiri. «Devlet içinde devlet» derler ya; aynen öyle. Meselâ şu üniversiteler.. şu sendikalar.. şu daha bilmem neler. Bunların hepsi öyle; hepsi lâyüs'el. Birisine: «Gözünün üstünde kaşın var.» desen kıyametler kopar. Gâliba TRT. de bunlardan biri.. Dediği dedik; çaldığı düdük adamların... Ne söylerseniz söyleyin, ne yazarsanız yazın. Aynı hamam, aynı tas.

Ama belki faydası olur düşüncesiyle biz, mes'eleyi bir kerre daha ele alıyoruz. Olur ya; belki Akşehir Gölü maya tutar.. Zira: ciğerimiz ve gönüllerimiz yanık, TRT, içinde her tenkide muâfiyet kazananalar mı var ne?

Hiç kimsenin inkâr edemiyeceği bir gerçektir ki, TRT, bizim arzûladığımız durumda değildir efendiler. Ne şekli ve ne de muhtevâsı, bizim istediğimiz seviyededir. TRT. nin.. Bir kerre daha yazalım.. TRT. demek «Türkiye Radyo Televizyonu» u demektir. Yâni Türk Milletinin, yâni bizim.. TRT., bir avuç CHP li ve mutlu azınlığın değil; bütün Müslüman Türk Milleti'nin malıdır. Müslüman Türk Milleti'nin bir ferdi olarak benim de bu bâbda konuşmak ve yazmak hakkım vardır. Diyorlar ki: «Biz, isteğe göre hareket ediyoruz. İstiyorlar, çalıyoruz... İstiyorlar, oynuyoruz.» Pekiyi amma ben de diyorum ve haykırıyorum ki: «Mâdem ki siz, istekleri yerine getiriyorsunuz.. O hâlde benim isteğimi de nazar-ı dikkate alarak programlayınız.» Ben, dediysem; ben yalnız değilim... Açın bir anket.. Alın neticeyi! İnanıyorum ki: yüzbinlerce insan benim gibi düşünmekte, programlardan bizim gibi şikâyetçi olmaktadır.

Evvelâ din'den-imândan başlayalım işe,.. Ahlâkdan, mâneviyâttan başlayalım.. Bu sâhada sadra şifâ sayılacak hangi program vardır TRT. de? Kandilden kandile bir Mevlid.. Başka ne var? Halbuki zaman zaman tesirli dinî konuşmalar yapılmalı; dinî mes'elelerde salâhiyetli kimselerin iştirâkiyle «açıkoturum»lar hazırlanmalı.. yıkıcı fikirlere ve eserlere karşı halkımız aydınlanmalıdır. Bunları yapmak şöyle dursun, bâzı şeyler ve değerler yıkılmaya çalışılmaktadır. Kadınlar günü olduğunu düşünün... O gün, mutlaka İslâm kadınının tesettürü ile alay edilmektedir. Bu, doğru bir hareket değildir. Bâri gölge etmeyin, yeter! TRT., devamlı şikâyetçi olduğumuz anarşizmin mânevi ilâcını da mikrofon ve ekranlarından mutlaka sunmasını bilmeli; buna göre de bir program düzenlemelidir. Heyhat!..

Piyesler ve filimler... Dikkat ediniz, nereden ve kimlerden geliyor veya getiriliyor bunlar? Bu piyes ve ve filimler kimlerin havasını çalıyor, bizlere kimlerin anlayış ve âdetlerini sunuyor? Hemen hepsi Amerikan malı, Çin malı, Japon malı ilh.. Konuşan onlar, dinleyen biz. Ya müzik? Yerli denilenler, yersizlerden bin beter. Dil, berbat... Olanaklı, olasılıklı bişeyler.. Durun hele... Cevat Fehmi Başkut'un «yapıtını» sergilediği için TRT. ye teşekkürler.. Çünkü o yapıt, bittiklerinin resmidir. Velhasıl TRT. «Dön biraz da bize gel!» bekliyoruz.

VERGİ.. VERGİ..

İşte böyle bir sistem...

Devlet, 5 çocuklu bir anaya "747 lira ile bir ay geçin!,, diyor...

BİRŞEY YOK!

İşbaşında bulunan hükûmet birtakım iktisadî tedbirler getirdi ve Türkiye'nin düştüğü buhrandan kurtulabilmesi için bu tedbirleri tatbike başladı. Zamlardan sonra, hükûmetin MSP kanadının artık efkâr-ı umûmîyeye de aksetmiş olan açık muhâlefetine rağmen devalüasyon, AP'li Maliye Vekili'nin **yetkim dahilindeki kur ayarlaması»** demesiyle yüzde 10 nisbetinde yapıldı. Hükûmetin bazı temel mallara yaptığı zamlar, halkın günlük hayatına aksetmemesi icâbederken ve bu yolda mülkî âmirlere alâkalı vekâletlerce emirler yağdırılırken, aksettirildi. Belediyelerin takib ve kontrolü altında olması icâbeden çarşı-pazarda etiketler **«kafadan»** tâbir olunan zamlarla yükseldikçe yükseldi. Gerçi bunlarda, büyük şehirlerin CHP elinde bulunan Belediyelerinin sırf iktidarı yıpratmak için vazife yapmamak sûretiyle körükleyici rol oynadığı biliniyor ama, bu arada hükûmetin pahalılığın fakir fukaraya yüklenmemesi hususunda aldığı tedbirleri tatbikte muvaffak olamadığı da aşikâr.

Bütün bunların yanı sıra, iktisâden sıkıntı içinde olan Türkiye'de en ehemmiyetli mes'elenin ve bilhassa çözülmesi, ele alınıp düzeltilmesi icâbeden mes'elenin **VERGİLER** olduğu bilinmektedir. Bu husus mevcud hükûmetin programında olduğu gibi, ortağı partiler arasında hazırlanan protokolde de yer aldı. Adâletli bir vergi sistemi getirileceği vaadi, her hükûmetin olduğu gibi bugünkü hükûmetin de müjdesiydi. Ne var ki, bunca iktisadî tedbir paketlerinin içinden **«vergi adâleti tedbirleri»** yine ve henüz çıkmadı. Halbuki, vergi adâletsizliğinin memleket mâliyesi çıkmazının birinci derecedeki mes'ulü olduğu bilinen gerçekti.

Bu sebepledir ki, Sebil okuyucuları için vergi mevzuatında selâhiyetli bir dostuyla (**mazeretine binaen adını vermeden**) bir hasbıhal yaptı. Aşağıda bu hasbıhâli okuyacaksınız.

«— Evet mevzuumuz mevcud vergi sistemi.. Âdaletsizliği dillere destan olmuş sistem. Hele son günlerdeki iktisâdî buhranla daha da aktüel hâle geldi ne dersiniz?

«— Evvelâ şunu söyliyeyim vergi**nin özünde bir haksızlık vardır. Kazancın yalnız miktarı nazar-ı itibara alınır da onu beyan edenin servet durumu ve memleket istihsaline yardımcı olup olmadığı göz önüne alınmaz. İşte bu, bir haksızlık kaynağıdır. Misal vermek gerekirse meselâ evi, işyeri, kendinin olmayan üstelik bir yığın borcu bulunan bir kimsenin bilfarz bir milyon lira kazanması hâlinde vereceği vergi ile yüz milyon lira varlığı olan bir insanın kazandığı beher milyon için verdiği vergi aynıdır. Zira servet durumu nazarı itibara alınmaz. Bunda bir haksızlık olduğu meydandadır. Bu yüzdendir ki, İslâmiyet zekât'ı kazançtan değil mal mevcudundan vermeyi emretmiştir. Bu suretle serveti hem âtıl kalmıyarak işlemeye icbar etmiş ve hem de bir nevi vergi demek olan ve önceleri Beytülmâle yani devlet hazinesine verilen zekâtı kazanç gibi üzerinde oynaması mümkün maadud bir kısma hasretmemiştir.

MSP'nin taleb ettiği vergi reformunun bu esası getirmek istediği bilinen bir gerçektir. Bazıları da meşhur **«varlık vergisi»** fâciasını hatırlıyarak bunu doğru bulmamaktadırlar. Halbuki varlık vergisini kötü bir şöhrete vardıran miktarların şahıslar hakkında karakuşî bir surette tâyin edilmesiydi. Yoksa gerçek malî güçler nazar-ı itibara alınsaydı böyle olmazdı.

Diğer bir hususta vergi verenin istihsalde bulunup bulunmadığını nazar-ı itibara almamaktır. Bir fabrika açıp yüzlerce işçi çalıştıran, onların ücretlerini peşin olarak ödiyebilmek için sırasında malını ucuza satmaya veya ağır fâiz yükü altına girmeye mecbur kalan, istihsâl ve gümrük vergileri gibi malını meydana getirirken çeşitli vergiler ödeyen veya herhangi bir malın dışardan getirilmesini önliyerek döviz kazandıran bir adamla ekseriya açıkgöz yahudilerin yaptığı gibi sâde bir telefonun başında oturarak görmediği bir malı bir yerden alıp diğer bir yere satan insan vergi öderken bir mütalea edilmektedir. Tabiî haksızlık mevzuları sâdece bunlar değildir. Başka bir husus da asgarî geçim indirimi mes'elesidir. Buna dâir de bir misâl vereyim : Yılda ortalama 6.600 lira kazanan 5 çocuk sahibi bir mükellefin senelik vergisi 20 liradır. Hem böyle bir kazanç olsun ve hemde bu kazançtan 20 lira vergi versin.. Bu anlaşılması güç bir tatbikattır. Adam ne kazanıyor ki ne alıyorsun. 6.600 lirayla bugün, bu ülkede 5 çocuklu bir âile bir yıl müddetle nasıl yaşar?.. Ve bir yıl yaşayabilirse bu adama **«İktisad madalyası»** vermek icâbetmez mi?

Lâtife diyoruz elbette..

Diğer bir misâl: Yılda ortalama 30.000 lira kazanan bekâr bir mükellef 6.947 lira vergi verirken aynı kazancı temin edn 5 çocuklu bir mükellef 6200 lira ödemektedir. Bu misalden anlaşılacağı üzere, demek ki, Türkiye'de bir hanım ve 5 çocuk 747 lira ile geçinebilmektedir. Tabii tam bir yıl.. Hadi yaşayabilirlerse yaşasınlar!..

Vergi adâletsizliğinden bir başka misâlin izahı da şöyle olabilir: Hali hazırda mer'iyette olan asgarî ücret 1.800 liradır. Demek ki, **«devlet baba»** Türkiye'de bir insanın en az ayda 1800 lirayla geçimini temin edebileceğini tastik etmiş bulunmaktadır. Kaldı ki, bu 1800 liradan 216 lirası Sosyal Sigortaya çıktıktan sonra 1584 lirası vergiye tâbidir. 5 çocuklu bir adamın her ay bu kazanç üzerinden 222 lira 30 kuruş gelir vergisi, 18 lira da malî denge vergisi ödemek zorundadır.»

«— Yani devlet «sen şununla geçinirsin» dediği adama onu bile bırakmıyor, alıyor vergisini.. Ne kalıyor eline?..»

«— Elbette, daha damga pulu vergisi filân da alınır ve o 5 çocuklu vatandaşın eline 1343 lira kalır. Bu ayda.. Bir senede ise vergiler çıktıktan sonra ona bırakılan 16.116 liradır.»

«— Bu, devletin asgarî ücret üzerinden bir vatandaş için tesbit ettiği yıllık geçim rakkamı oluyor değil mi?»

«— Evet..»

«— Peki, az evvel bahsettiğimiz bir hanım ve 5 çocuk için gösterilen yıllık 747 lirayla geçinebilirsiniz mânâsını taşıyan tatbikatla bunun arasında da korkunç bir tezad yok mu?..

«— Tabiatıyla, bakın şimdi bir başka tezadı söyleyeceğim: Asgarî ücretten çalışan bir işçinin bütün sigorta ve diğer vergiler düştükten sonra kazandığını bahsettiğimiz 16.116 lirayı, yine yılda, bir esnaf kazanmışsa, 5 çocukluysa 2.250 lira vergi verir. Malî denge vergisi hariç. Bu şu demektir. Devlet 16.116 lira vergisiz safî geçim rakkamı tesbit etmiştir. Halbuki serbest meslek erbabında bu rakkam vergi mevzuu olmaktadır. Bunu daha da açık izah edersek küçük esnaf, işçinin geçinme şartlarından daha kötü bir şartla geçinmek zorundadır.

«— Ama vergiyi bilhassa dar gelirliler ödüyor...»

«— Benim burada anlatmak istediğim, vergi adâletsizliği.. Vergi kaçırmanın sebepleri. Esnafın kendi vergisini kendisinin ayarlamasının sebebi başka mevzu. Âdaletsizliklerden biri de zirâi kazançlardır.»

«— Nasıl?»

«— Şöyle... Bizim memleketimizde uzun zaman zirâî kazançlardan vergi alınmamıştır. Halıhazırda alınıyorsa da bu pek az kimseden ve devede kulak kabilindendir. Bir kazancın zirâî sahadan elde edilmesi ona ne imtiyaz bahşediyor ki; vergiden hâriç tutulsun veya diğer gelirlerden farklı bir vergilendirme rejimine tâbi tutulsun. Bunu anlamak imkânsızdır.»

«— Gelmiş geçmiş yığın partileri rey mülâhazasıyla bunu yapmış olmasınlar?»

«— Pek tabiî. Malûmya nüfusumuzun büyük ekseriyeti köyde oturuyor. Köy demek rey deposu demektir. Mes'eleyi bu gözle görüyorlar...»

Mes'elenin bir de ahlâkî vechesi vardır. Devlet halkımızın anlayış ve inançlarıyla büyük ölçüde çatıştığı için vergi ödemenin kudsiyyeti vicdanlarda teşekkül etmiyor. Vergi mes'elesinde asıl halledilmesi lâzımgelen budur. Bu psikolojik sâik'in desteğinden mahrum kalmış olmaktı ki, Türkiye'de büyük ölçüde vergi kaybına sebep olmaktadır. Dünyanın hiç bir yerinde bir idâre üstelik ismi demokrasi olduğu hâlde halkının onun nâmına el koyduğu idâresine asırlarca devam etmiş ve inanış ve anlayışlarını her gün

RAKKAMLARIN DİLİ

1975 yılı itibariyle bazı rakamlar:

Bütçe toplamı	111 milyar lira
Bütçede vergi payı	43 milyar lira
Gelir vergisi	33 milyar lira
Diğer vergiler arasında gelir vergisinin payı	Yüzde 35
Gelir vergisi mükellefi	4 milyon 200 bin kişi
Ücretliler (işçi ve memurlar)	2 milyon 800 bin kişi
Ücretlilerin ödedikleri	22 milyar lira
Toplam vergiye nisbeti	yüzde 66
Ziraî kazanç sahibleri	57 bin 906 kişi
Yılda ortalama ödedikleri vergi	8.202 lira
Ticarî kazanç sahibleri	594 bin 782 kişi
Yılda ortalama ödedikleri vergi	14.790 lira
Serbest meslek erbabı	48.235 kişi
Yılda ortalama ödedikleri vergi	12.646 lira
Gayrımenkulden mükellefler	112.480 kişi
Yılda ortalama ödedikleri vergi	6.046 lira
Götürü Usûlden vergi ödeyen mükellefler :	
Hizmet erbabı	48.031 kişi
Yılda ortalama ödedikleri vergi	229 lira
Serbest meslek erbabı	11.449 kişi
Yılda ortalama ödedikleri vergi	349 lira
Ticaret ve sanat erbabı	503.144 kişi
Yılda ortalama ödedikleri vergi	312 lira
Türkiye'nin nüfusu	40 milyon kişi
Vergi verenler	4 milyon 200 bin kişi

her tasarrufuyla rencide edecek bir uslûbla yürütmez. Yürütürse o rejime demokrasi denmez. Ama bizde yarı münevverler halk ekseriyetini bir nevi vesâyet altında tutmayı ilerilik ve akılılık sanıyorlar kendileri için. Bu hal de tabiatiyle kendilerine inanmayan vatandaşın vergi kaçırmayı —çoğu kere— meşru addetmesine sebep oluyor.»

«— Vergi kaçırması mı dediniz?!»

«— Evet.. evet..»

«— Peki...»

«Meselâ rakkamların nisbetlerini hatırlayalım. 1975 itibariyle Türkiye'de 43 milyar lira vergi ödenmiş. Bunun 35 milyarı gelir vergisi. 35 milyar vergiyi 40 milyon nüfustan sadece 4 milyon 200 bin kişi vermiş. Bunun da 2 milyon 800 bin kişisi işçi ve memur. Gerek devlet kuruluşlarında ve gerekse hususî sektörde çalışan aylıklılar.. Yani geliri kaynağında vergilendirilenler. Kaçırmak imkânı olmayanlar. Daha ellerine maaşları geçmeden bordro üzerinden bunlar vergilerini ödemiş oluyorlar. Kendilerinin kendi vergilerini ayarlamak gibi bir vaziyetleri yok. Devlet, tesbit ettiğini vergi diye kesip alıyor, geri kalanını onlara bırakıyor.

Ancak, diğer mükelleflerin yani kendi vergisini kendisi mevcud sisteme göre az çok ayarlayıp verenlerin, görüyoruz ki ödedikleri vergi çok cüz'îdir.

Yine resmî tablolardan şu anlaşılıyor ki, götürü vergiler ödeyen mükellefler açısından bakılırsa, serbest meslek erbabı yılda 349 lira, ticart ve sanat erbabı 312 lira vergi öderken, memur, işçiler ortalama 7.475 lira vergi ödemektedir ki, aradaki fâhiş fark vergi adâletsizliğinin bâriz bir nümûnesi. Anlaşılan kaçırabilen herkes kaçırıyor. Sebep bahsettiğimiz ahlâk ve psikolojik sebepler asgarî geçim indirimindeki adâletsizlikler v.s..

OTO MAZOT
BİLUMUM MAZOT POMPA AYARI VE YEDEKLERİ
Pangaltı, Dolapdere Cad. 178-180
Tel.: 47 14 64 İSTANBUL

ALPTEKİN KONFEKSİYON
ELBİSE
PARDESÜ
İMAL ve TOPTAN
OSMAN ALPTEKİN
Çakmakçılar Yokusu
Tarakçılar Cad. No.25
Telefon: 27 53 52 İST.

سهلك

Zırnık vermem!

Hiç aklım ermediği ve aklım ersin diye de hiçbir gayretim olmadığı halde kalkıp, bir mesele üzerinde bir mülâkat hazırladığımı gördüyseniz, buradan birkaç satırlık açıklama yapmama müsâadenizi rica ile söze başlayacağım. Haniye, mevcud düzen içerisinde gazetecilik yapıyoruz; ister istemez düzenin ortaya çıkarıp getirdiği meselelere eğilmek zarûreti hasıl oluyor ve bendeniz de «Yahu azizim, ne kazandık ki, ne verelim?» deyip hesabı-kitabıyla asla iştigâl etmediğim bir mesele de mülâkata kalkıyorum. Niye? Bu sadece düzenin icbarı mı?.. Elbette meseleyi temelden kurcaladığınızda düzenin icbarı olduğu anlaşılır. Adâletsiz sistemiyle zengini daha zengin yapıp vurguncu ve kapkaççıya fink attırırken fakir-fukarayı da dişini sormaya icbar eden bu düzen değil midir?..

Öyleyse?...

Aklımız ermediği halde, bir aklı erenle meseleyi görüşüp konuşmak, bir gazeteci olmak münasebetiyle bizim boynumuzun borcudur.

Velâkin asıl borcumuz vardır ki,

> (... dedik bir başka iş çıktı, kalktık masamızdan; yazı bu noktada daktilonun üstünde kaldı. Mümin kardeşlerden birinin üstelik erbabı kalem olan birinin gözüne ilişmiş, takılı kaldığımız yere kadar okumuş. Masamın başına döndüğümde târizde bulundu. «Halâ mı düzenin icbariyle vakit harcayacaksın? dedi. Neyine senin kokuşmuş bir sistemle uğraşmak ve onun mevcud düzenin sürüp gitmesine rağmen ıslâhına medar olacak gayrette bulunmak?.. Haklıydı. Ama henüz bir girizgâh yapıyorduk asıl borcumuzu tebliğde.)

İşte o borç; meslekî değil, mü'minlerden olmaklığımızın mü'min kardeşlerimize (sadece onlara) karşı edasını emrettiği borç ve bir cümle:

Bana kalsa bu düzende ben tek kuruş vermem!

Zırnık kaptırmam kimseye. Batıyorlarmış.. umurumda bile değil, batsınlar!

Çünki biliyorum ki, verdiğim veya vereceğim her kuruş mü'minlerin tıkıldığı zindanlara yeni yeni ücretler ilâvesinde birer tuğla olacaktır. Gün - akşam her fırsat zuhurunda İslâm'a ve onun milletine küfreden kapıkullarına, ulûfe olacaktır. Hatta belki de putperest bir habeşlinin elinden Somali'deki, Eritre'deki müslüman kardeşime karşı ölüm kusan silâhlara kurşun olacaktır. Milletimden kopuk «çağday maymunların» kokteyl ve ziyafetlerinde viski şişelerinde haramdan birer damla olacaktır. Ve yine adım gibi bilmekteyim ki, bankalardan yahudi tefecilere kadar uzanan fâiz bataklığına muhakak bir balçık olarak katılacaktır. Diyânetimi küfre peşkeş çeken şuûrsuzluğa takdir, milletimi harama batıran takvimlere kâğıt olacaktır. 163'den mahkûmiyetime âid kararın mürekkebi olacaktır!.

Yazayım mı daha?..

Cevab verin bana, var mı mü'minler arasında bütün bunları bile bile şuna-buna zırnık kaptıracak kadar zelil bir gafletle malûl olan mü'min?..

İcbarla değil de kendi rızasıyla götürüp kuruş teslim edecek olan?..

Varsa eğer, ben onlardan değilim, onlar benden..

Bizim dinimiz bize..

Onların dini onlara!...

Y. YALÇINER

مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

40 HADİS

6

MEN TEŞEBBEHE Bİ
KAVMİ FEHUVE MİNHUM.

Hadisi Şerif

Meâl-i âlisi :
Kim bir kavme benzerse
ondan olur.

TÜRKÇE'YE SÛİKASD İSLÂM'A SÛİKASDİN BİR CÜZ'ÜDÜR...

LİSAN İNKILÂBINDA CÜHELÂ MÂRİFETLERİ

Kadir Mısıroğlu

— 4 —

KELİME HORTLATMA SAPIKLIĞI

Türkçemizin asırlarca İslâm Kültürü ile yoğrularak kazandığı zengin muhtevayı reddederek onu lâdinî bir üslûba tâbi kılmak arzularının gerçekleşmesi istikametindeki hareketlerden biri de kadîm Moğolca'dan kelime almaktır. Filhakika Kemalist İnkılâblar çerçevesi içinde bu hareketi mantıksız bulmak mümkün değildir. Zira târihen bilindiği üzere Moğollar İslâm Dünyasını birkaç defa çiğnemiş ve İslâm Medeniyeti'nin sukutunda büyük ölçüde rol oynamışlardır. Bu bakımdan İslâm'a aleyhtar bir cereyanın Moğollara muhabbet duymasından daha tabiî birşey olamaz. Cengiz ve Hulâgû'nun İslâm Tarihi'ndeki mezâlimi dillere destandır. Cengiz'in Türkistan'ı işgâl ve istilâ edişinde mübârek mâbetlere atıyla girdiği Hülâgû'nun ise —bilhassa— Bağdat'ta İslâm âlimlerinin göz nuru bir kısım eserleri kerpiç gibi kullanarak kendisine saray yaptırıp içinde oturduğu, diğer bir kısmını ise yakarak küllerini Fırat Nehri'ne döktürdüğü, bu sebeple mezkur nehrin günlerce simsiyah aktığı tarihin acı şehâdetlerindendir. Bu yüzdendir ki, meşhur bir şâirimiz:

«Tahammül mülkümü yıktın,
Hülâgu Han mısın kâfir!..»

diyerek zulüm ve teaddîde Hülâgû'nun darb-ı mesel hâline gelen şöhretini terennüm etmiştir.

Bütün Dünyaca Moğollar'ın Türklükle alâkası bulunmadığı söz götürmez bir gerçektir. Bunlar sarı ırktandırlar. Ancak azlık olmalarına rağmen bir devirde fevkal'âde muhârib kaabiliyeti gösterdiklerinden önlerine büyük Türk kitlelerini katıp Batı'ya doğru sürüklenmişler ve onlardan —çok kere— asker olarak istifade etmişlerdir. Kurdukları devletlerin bir müddet sonra —hânedan dışındaki kısmıyla— türkleşmesi bunların Türk zannedilmelerine âmil olmuştur. Fakat Kemalist inkılâbın tarih telâkkisinde İslâm'dan evvelki Türk tarihinin vak'a ve şahsiyetlerini mübalağalandırmak mantığı carî olduğundan **«Moğol tarihi»** baş tacı edilmiş ve bunların Türklükleri (!) dünya ilim âlemini güldürecek bir mantıksızlıkla iddiâ edilmiştir. Bu telâkkinin moda hâline getirilmesinden sonradır ki, Türk çocuklarına İslâm Tarihi'nde sâdece nefret ifade eden **«Cengiz»** ve **«Hülâgu»** gibi isimler takılmaya başlanmıştır. Fakat bu cereyanın en tâlihsiz tecellisi Moğallar'ın Türk sanılmasından ziyâde Moğalcanın da Türkçe kabûl edilişiyle lisanımızda hayat dolu nice kelimenin terkedilerek bunların yerine kadîm Moğalca'dan kelime ikame etme hususundaki resmî gayret olmuştur.

Gerçekten bugün menşe'lerinin Moğolca oldukları ve Moğollar'ın da türklükle hiç bir alâkaları bulunmadığı gerçeği gözden kaçırılarak lisanımıza zorla sokulan ve **«Divan-ı Muhâsebât, Mahkeme-i Temyiz, Şûra-yı Devlet, Umûmî hey'et.. ilâh»** gibi kelime ve tâbirlerin yerine cebren ikame edilen **«Sayıştay, Yargıtay, Danıştay Kurultay ilâh»** gibi kelimeler bu cereyanın meş'um hâtıralarıdır.. Bunların baş tâcı edilmesi ve hiç şüphesiz mukabillerinin Arapça olmasındandır. Arapçadan nefret ise, Kur'an lisanı bulunmasındandır. Binâenaleyh bu hareketin temel husûmet noktasının Kur'an ve İslâm olduğunda şüphe yoktur.

(Devamı var)

عَجِبْتُ مِمَّنْ يَعْجَبُ وَلَا يَعْتَبِرُ

İSLÂM YAZISI'NA DAİR

Latin Harfleri mes'elesi ve neticesi

Sadık ALBAYRAK

— 5 —

Bu istida üzerine Şeyhülislâmlıkça Sadarete (Başbakanlığa) Arnavut lisanının İslâm harfleri ile öğretilmesi hususunda kat'î bir karar verilmesi tezkere ile bildirildi.

Lâtin Harfleri Meselesi, dinî ve kültürel bir mesele kabul edilip, üzerinde son derece titiz davranıldığı için hakkında gerekli hükmün istihsali için Fetvahâne'ye verilen başka bir arzuhalde (dilekçede) eğitim ve öğretim cihetinden doğuracağı zararlar apaçık izah edilmiş ve gerekli fetvâ verilmiştir

Arnavut lisanının lâtin harfleri ile yazılmasına şer'î bakımdan bir mahzur ve iznin olup olmadığına dâir Şeyhülislâmlığa takdim edilen istiftâname (fetva isteme yazısı) nin arkasına, Fetvahaneye havale ile, bu mesele hakkında yazılan 1910 tarihindeki fetvâ şöyledir:

«Mehmed imzası ile takdîm olunup havâle edilen bu dilekçe mütalâa edildi. Dilekçenin içinde anlatılan husus hakkında Tiran Kazası ulemâ ve Müslüman halkı tarafından çekilen telgraf ve Sinop Mebusu Hasan Fehmî Efendi cânibinden verilen takrîr üzerine müminlerin kurtuluş sebebi ve müslümanların göz direği olan Kur'an-ı Kerîmin bitişik arap harflerinin gayri harflerle yazılması şerî izne uygun olmayıp, hattâ hurûf-i mukattaa (ayrı ayrı yazılmış harfler) ile de yazılsa Kur'an-ı Kerîmin hususiyetini kazanamıyacağı mûteber fıkıh kitablarında hükme bağlanmıştır. Ve her mü'min için malûm mertebe miktarı Kur'an-ı Kerîmi öğrenmek farz-ı ayîn olduğu müslüman çocuklarının Kur'an-ı Kerîmi okumayı öğrenmesi dinî bakımdan lâzım mıdır, sorusuna «EVET» diye tasdîk edilmesi cevabından başka söz söyleyecek itikat sahibi müslümanlar arasında tek bir yaratık tasavvur olunamıyacağı apaçık hakikatlerdendir.»

«Arap harflerinin tahsili gayet kolay olduğu erbabınca bilinmekle beraber vatan çocuklarının arap harfleri nin şekillerini az bir müddet içinde öğrendikleri de şükran gözü ile her an müşahade edildiğinden, bu zikr olunan harflerin tahsiline güçlük isnadı, o tahsîlin nasıl olabileceğini henüz öğrenmeyip kendisini muharrirler zümresinden (yazarlar sınıfından) kabul eden bazı kimselerin bilgisizce asılsız şüphelerinden ortaya çıkmış büyük hatalardandır.»

«Maârifin yayılmasının engelini, âmiyane olarak dinî ve resmî harflerimizin tahsîl güçlüğünde aramaktan ise köylülerimizin mektebsizliğinde, kasaba ve şehir mekteblerimizin intizamsızlığı, muallimlerin iktidâr ve ihtimamsızlığında aramak daha doğrudur.»

«Arap harflerinin Arnavut lisanındaki kifâyetsizliğine gelince, Arnavut muhterem ulemâsından ve tecrübe erbabından bazı ileri gelen zevat tarafından kaleme alınıp görülmüş olan «Elifbâ» da arap harfleri üzerine konan husûsî işaretler ile istenen sayısız sesler tahsîl ve bu sûretle dilin lehçesi takmîl edilmiş olduğundan zikr olunan usûle tevfîkan Arnavut mekteblerinde tahsîle ihtimam olunduğu halde maksud hasıl olacağından dinen ve maslahaten kabulünde asla meşrû, bir mecburiyet bulunmayan ve hiç bir sûretle bizimle münasebeti olmayan lâtin harflerini kabul, müslümanların çoluk - çocuklarının dinî bakımdan tahsîl etmeye mecbur olduğu arap harflerinden başka, bir de lâtin harflerini tahsil mecburiyetine sevk edeceğinden, tahsîlde kolay sanılan şey ya aksine olarak gayretkeşlik göstermekten ibaret kalacak veyahut dinî bakımdan tahsîli mecburiyet altında olan harflerimizin unutulmasına sebep olacaktır. Birinci şık ise müslüman çocuklarını hem Kur'an-ı Kerîmin kıraatını öğrenmekten ve hem de arap harfleri ile yazılmış bize kadar intikal edilmiş bulunan İslâmî bir çok eser ve ilmî tahsilden ayrı kalmaya sebeb olup her halde dinî kötülük ve başka mahzurlardan hâlî olmamakla bir şeyin işlenmesinde mazarrat ve kötülük korkusu bulundukça, onda menfaat ve maslahat umulsa bile terk edilmesi, yapılmasına tercîh olunacağı şeriatın esas kanunlarından bulunmaktadır. Bu sûretle zikr olunan lâtin harflerinin kabûlü ve İslâm mekteblerinde tedrîsi asla yüce şeriatın iznine bağlı olamıyacağı Gurre-i Rebiulevvel sene 1328 (x) » tarihli tezkere ile arz ve ifade edildiği kayden müstebandır. (1)

Arnavutluk ve Manastır vilâyeti dahilinde bu yıllarda lâtin asıllı harfleri kullanmakta yoğun bir faaliyet zuhura gelmiş, bu arada ilmiyeye mensup kadılar (hakîmler) da bu cerayana kendilerini kaptırmışlardı. Bu mes'elede Manastır'a bağlı Köriçe Sancağı Nâibi (kadısı) Salih Sırrı Efendinin de dahli olmuş ve lâtin harflerine taraftar olduğundan, aksi tarafta olanların lüzumunda vuku' bulan müracaatlarını red ediyordu. Bu cümleden olarak Üçüncü Ordu Sanayi Takımlarının sabık Kunduracı Ustabaşısı Köriçeli Süleyman oğlu Abidîn'in amcasıoğlu Timur'un kendi tasarrufunda olan mallarının intikal muamelesi için Köriçe Niyabetine yaptığı müracaatta Naib Salih Sırrı Efendi, Abidîn'in lâtin harfleri taraftarı olmamasından, bu müracaatını red etmiştir. Şer'iyye ve ilmiye mensuplarının bu gibi sakat ve çirkin fikirlerin taraftarlarından olmaması icab ederken, Salih Efendi'nin lâtin harflerinin yazılma ve konuşulması hakkında vaki' çalışması üzerine, Köriçe mutasarrıflığı ve Manastır vilâyetinin yazıları ile 10 Şubat 1326 (23 Şubat 1911) tarihinde İlmiye Memurları İntihab ve Sicil Meclisi tarafından azli kararlaştırılmıştır. (2)

Bu cereyan Kosova, Manastır ve Yanya vilâyetlerinde gelişme göstermesi, devleti rahatsız etmiş, bunun üzerine icab eden tedbîrin alınması için

Latin harflerinin zararlarını halka anlatmak üzere din hizmetlileri intihab edilmiştir. Bu hususta Dahiliye Nezareti Şeyhülislâmlığa şu tezkereyi yazmıştır:

«Taraf-ı Alî-i Meşîtpanahiye,

«Ma'ruz-u bende-i dirineleridir ki,

«Halkın aşırı cehâletleri hasebiyle vilâyet dahilinde fâsit fikir ve zararlı telkinlerin tesîr ve nüfuz sahaları gittikçe genişlemekte olduğundan merkezden başka her liva ve kazada Bektaşilik ile Lâtin Harfleri taraftarlığına ve diğer zararlı ve fesat dolu telkinlere karşı halkı tenvir ve dini ahkâmı telkîn etmek için dâima köyleri gezmek üzere her kazaya birer vâiz tâyini ve bunların mümkün ise arabi harfleri taraftarı olan kuzey Arnavutluktan ve lisana âşina zevattan intihabı ve liva ve kazalarda vilâyet daimiye kadrosu mûcibince tâyin olunan ve henüz gelmeyen müderrislerin bir an evvel gönderilmeleri ile beraber Berat ve Delvina'ya da birer müderris tâyini, ve bunlara gerek Bektaşilik ve gerek Lâtin Harfleri mes'elelerine karşı dinî ahkâmın halka anlatılması vazifeleri mes'elelerine karşı dinî ahkâmın halka anlatılması vazifeleri ikmasından bulunduğunun tenbihi ve kabûl ise bunlar ile vâizlere vilâyetin şu andaki umûmî ahvalini beyan eden bir talimat verilmesi İslâm akaidi ve kavmî birliğin muhafazası noktasından gerekli bulunduğu Yanya Vilâyetinden alınan lâyıhanın bir fırkasında haber verilmekle bir an evvel icabının icrası Şeyhülislâmlığın müsaadesine bağlıdır. Ol babta emir ve ferman emir sahibi (Padişah) Hazretlerinindir. 6 Şevval 1328/27 Eylül 1326 (1910) Dahiliye Nâzırı namına müsteşar Ali Fuad.» (2/1)

(x) 28 Şubat 1325/13 Mart 1910

(1) Sıratımüstakim, c. 5, sayı: 125, sh: 350/351, 13 Kânunisanî 1326 (26 Ocak 1911)

(2) Bab-ı Fetvâ Tahrirat Kalemi, Karton: 6 Dosya Nu: 1072

(2/1) Bâb-ı Fetvâ Tahrirat Kalemi, Karton: 49, Dosya nu: 9719. 15 a. ve b numaraları vesikaya bakınız.

ADESE
MEHMED SAFFET

(Baş tarafı arka kapakta)

değişliğinden» ve «Türkiye'nin bir Avrupa ülkesi» olduğundan bahseden kimler birâderler kimlerdir?.

Evet, Yunan Kiliseler Birliği, laik T.C. rejiminin birinci sınıf vatandaş kabûl etdiği rum ekalliyetin patrikhânesine bağlanmak kararı almış; ve Atina meclisi de bu kârârı tasdik etmiştir. Bu haber Ankara'nın göbeğinde, ense göbek yapmak için yaşıyan sömürücüler için belki de hiç mühim değildir. Mühim olsa, T.R.T'leri cıyaklarlardı.

Bir Yunan devleti bile, dininin birleştiriciliğinden doğan kuvvetin azametini idrâk edip bunun gereğini yaparken Ankaralı göbekçiler hâlâ mâhud 163. madde ve 6187 ve emsâli kanunlarla İslâm'ı zincire vurmaya devamdan utanmıyacaklar mı?.

TUĞLU
BATTANİYELERİ
İmalât ve Toptan Satışı
Büyük Yeni Han zemin
Cakmakçılar Yokuşu
kat nu: 3 Tel: 22 42 61

OKUYUCULARIMIZLA HASBİHAL

Bizde zam yok!

Muhterem okuyucularımız,

«İktisadi tedbirler paketi» olarak getirilen ve Türkiye'de hızla ilerleyen enflâsyonu dizginlemek maksadına matûf «zamlar» arasında bilindiği gibi bir de «kâğıt zammı» vardı. Kâğıda zam demek, gazete fiyatlarına zam demektir. Bu her devirde öyle olmuştur. Ne zaman ki, kâğıda zam gelmiştir, gazeteler de derhâl fiyatlarını yükseltmişlerdir. 25 kuruşluk gazete 50, 100, 150 ve nihâyet 250 kuruşa çıkarken hemen daima kâğıt zamlarını vesile edinmiştir.

Ramazan Bayramı ertesi bilindiği gibi Türkiye'deki belli başlı gazeteler fiyatlarını 250 kuruşa bu arada aşırı solun nâşiri efkârı olan Cumhuriyet de 300 kuruşa çıkarmış bulunmaktadır.

Acaba böyle bir fiyat ayarlamasını icâbettiren bir husus var mıdır?.. Bu suale cevap ararken, kâğıt zammının mahiyetine bakmak gerekmektedir. Nitekim. kâğıt bugün Türkiye'de devlet tekelinde bulunmaktadır. Devlet bizzat kâğıt istihsal etmekte, istihsâl kifayetsizliğini de ithalât yoluyla karşılamaktadır. Bilindiği gibi kâğıt istihsali bilhassa orman mevcudu zengin ülkelerin harcıdır. Türkiye'nin ormanları ise kâğıt yapımından ziyade yangınlarla, usûlsüz kesimlerle heder olmaktadır. Türkiye'nin ormanlarından sadece kâğıt sanayiinde değil, başka sahalarda da verimli bir tasarrufta bulunduğu söylenemez. Halen İzmit ve Giresun'da iki büyük kâğıt fabrikası faaliyet göstermekte ve diğer tali fabrikalarıyla birlikte SEKA adlı devlet teşekkülü Türkiye'nin kâğıt ihtiyacını karşılamaktadır. Ne var ki SEKA'nın yerli istihsali halen ortalama 4,5 milyon civarında olan günlük gazete tirajlarının ihtiyacını karşılamaktan uzak bulunmaktadır. Günlük gazetelerin talebi ancak ithalât yoluyla takviye edilerek giderilmektedir. Bu hâl Türkiye'nin kâğıt istihsalinin ne kadar kifâyetsiz olduğunu apaçık göstermektedir. Diğer taraftan kalite yönünden de yerli istihsal ile ithâl malı kâğıt arasında ikinci lehine fark bulunmaktadır. Ve okuyucusuna kaliteli kâğıtla gazetesini sunmak isteyenler bilhassa ithâl kâğıdını tercih etmektedir.

İthâl malı kâğıt umûmiyetle İskandinav ülkelerinden alınmaktadır. Hattâ son zamanlarda okyanus aşırı bir ülkeden Kanada'dan Türkiye'ye kâğıt gelmektedir.

Bu vaziyette Bayrama kadar Türkiye'de gazete kâğıdı fiyatları şöyleydi:

Yerli mâmul tonu 5.500 lira

İthal malı tonu 6.000 lira.

Bugün ise, yerli mâmul ve ithal malı gazete kâğıdı 11.000 liraya kadar yükselmiş bulunmaktadır. Yani hemen hemen bir misli artış olmuştur. Bu arada kademeli bi fiyat tatbik edilmiş ve 8 sahifeden fazla hacimde çıkan gazetelerin 8 sayfasının dışındaki sarfiyatı yüzde yüz zamlı 8 sahifesinin ise yüzde 30 zamlı kaşılanır olmuştur. Bu kademeli zam yoluyla magazinci ve eyyamcı basının haksız rekabetine mâni olunmak ve hesapsız sarfiyatın önüne geçilmek istenmiş olsa gerektir. Ve bu açıdan kademeli zam yerinde bir karar olarak kabûl edilebilir.

Ancak, fikir basınını koruyan ve destekleyen bir mevzuat bulunmadığı cihetle, tröstleşmiş eyyamcı basın dayandığı büyük sermaye ile zamları göğüsleyebilecek gücü olduğu halde, Sebil gibi fikre istinad eden ve spekülâtörlük sahasında kendisine yer aramayan neşriyat zarardide olmuştur. Şunun için ki, bugün gazeteniz Sebil'e kademeli zammın üst kademesi tatbik olunmak istenmekte ve 5.500 liraya aldığımız kâğıt bize 11.000 liradan gönderilmek istenmektedir.

Bu vaziyet Sebil'in maliyetinin yüzde yüz artması mânâsını taşımaktadır. Haksız bulduğumuz bu tatbikata karşı itiraz etmekle birlikte posta masraflarına gelen zamlarla birlikte Sebil'imizin 16 küçük sahifelik hacminin bize büyük külfetler yüklemekte oduğunu da ifade etmeliyiz.

Ezcümle şöyle denilebilir: Kâğıt zamları gazetelerin fiyatlarının yeniden ayarlanmasını lüzumlu kılmıştır.

Ne var ki, Sebil'imiz yeniden bir fiyat ayarlamasına çok icbar edici şartlar olmadıkça gitmemek kararını almıştır. Çünki, biliyoruz ki, bizim okuyucumuz, bizim cemaatimiz bu memlekette Cumhuriyet gazetesinin solcu okuyucuları gibi sütün «kaymağını yeyip» fukaralık edebiyatı yapan bir zümre değildir. Dar gelirlidir. Gerçek fakir - fukara zümredir. Maddeten fakir ama mânen en zengin zümredir. Bu sebepledir ki Sebil'imiz külfeti götürebildiği kadar taşıyacak, yorgun düştüğü zaman cemaatine mürâcaatle en münasip karara varacaktır.

Sebil

OKUYUCU POSTASI

● **Nudiye Savaş/BERLİN:** Bir ev hanımı olmanıza rağmen ilmî ve dinî mes'elelerde gösterdiğiniz alâka cidden takdire şayandır. Konya Merkez Vâizi Mustafa Uysal Hoca Efendinin bahsettiğiniz kitabını görmediğimiz için size teferruatlı bir cevap veremiyoruz. Ancak yakînen tanıdığımız bu zatın ilmî dirâyetinden ve ahlâkî meziyetlerinden asla şüphe edilemez. Yazdıklarına itimad edilebilir. Ancak halk arasında öyle hurafeler vardır ki, bunları söküp atmak zordur. Bid'at olan bazı hareketlerine kendine göre bir faide de —yerine göre— mevcuttur. Meselâ Mevlid-i şerif okutmak gibi. Maksad Türkçe gazeliyat ile vakit geçirmek olmamakla beraber bu vesile ile Kur'an-ı Kerim okunması ve Resûlüllah'a salâvat-ı şerife getirilmesi de küçümsenmiyecek bir fâidedir.

● **Hamdi Oruç/MANİSA:** Şiirleriniz üzerinde biraz daha çalışmanızı tavsiye edersek bilmem kızar mısınız? Şiir kesif ve mânâ demektir. Bu ölçüye geldiğiniz zaman yazdığınız yüz mısraın doksondokuzunu çizmekte bir beis görmezsiniz. Selâmlar.

● **Rüştü Şen/BAYBURT:** Ramazan-ı şerifin başlayış ve bitişi hakkında gazetemizde kâfi malûmat verildiği kanaatindeyiz. Mütemmim olarak Ahmed Selami Bey'in bu haftaki yazısını da okursanız tatmin olacağınızı ümid ederiz.

● **Ali PEKER/KIRIKKALE:** Şiirinizi aldık. Teşekkür ederiz. Şiir saf tahassüs ve tefekkürdür. Yazdıklarınız üzerinde biraz daha durunuz. Kabiliyetiniz var. Ancak bu işin sabır işi olduğunu hatırdan çıkarmayınız. Selâmlar.

● **Ercan Ülker/KONYA:** Gönderdiğiniz ilânı maalesef neşredemiyoruz. Girizgâh kısmına aynen iştirak etmekle beraber para mes'elelerinde tavassuttan bizi mazur görmenizi rica ederiz. Bu hususta ağzımız çok yanmıştır. Selâmlar.

● **Şerafeddin Özkan/ALMANYA:** Sebil'imize abone kaydı hususundaki gayretlerinize sonsuz teşekkürler. Başyazarımız Kadir Mısıroğlu'nun önümüzdeki ay Almanya'ya muhtemel seyahati gerçekleşmeden size hususen bildirilecektir. Allah'a emanet olunuz.

ADESE
MEHMED SAFFET

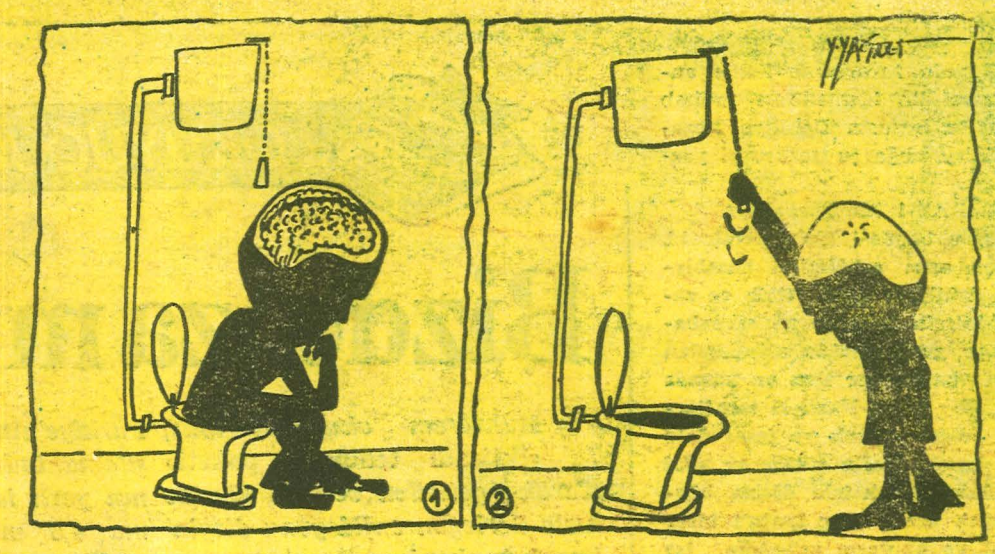

Atina'nın dine bağlanışı karşısında Ankara'nın hâli!..

Gazetelerin yazdığı bir haberi evvelâ icmâlen beyân edelim, ne diyeceğimize ise ondan sonra geçelim:

Yunanistan Kiliseler Birliği, Fener Patrikhânesi'ne bağlanma yolunda karar alıyor. Atina'daki Yunan meclisi de, bu kararı tasdîk ediyor. Böylece Yunanistan, papazından başpapazına, râhibesinden kilise süpürgecisine kadar, Fener Patrikhânesi'nin emrine giriyor demekdir.. Dışdan bakınca vaz'iyyet bu. Ve Lozan andlaşması mû'cibince, hakları da var. Çünkü lâik T.C. rejimi bu işe karışamaz. Bir kere Fener Patrikhânesi ortodoksluğun başıdır. Dünyâ ortodokslarının yalnız Yunanistan şûbesi değil, bilfarz Avusturalya şûbesi de karar alıp **«biz de Türkiye'deki Fener Patrikhânesine arz-ı merbûtiyet edeceğiz»** deseler, buna da kimse karışamaz...

Yunan Kiliseler Birliği, demek ki Yunan parlâmentosu'nun da tasdîk etdiği kararları iktizâsı, İstanbul'a bağlanıvermiş oluyor. Şimdi lâik T.C. rejimi bu işe birşey diyebilecek midir. Meselâ **«sayın Yunanistan, kiliselerine sâhib ol! Benim topraklarımdaki bir patrikhâneye senin topraklarındaki kiliseler bağlanamaz!»** diyebilecek midir?.

Biz cevâb verelim: Diyemiyecekdir?. Çünkü Lozan Andlaşmasının 44 ncü maddesi mu'cibince Türkiye'deki ekalliyetlerin bütün hakları Cemiyet-i Akvam'ın, bugün ise Birleşmiş Milletlerin **«kefâleti»** altındadır. Bu haklar, Birleşmiş Milletler **«ekseriyetinin muvafakatı olmadan tadil edilemiyeceklerdir.»**

Yunan kiliseleri, papazı, piskoposu, râhibesi, Zongocu, yengeci ve sâiresiyle İstanbul patrikhânesine bağlanıp da ne olacakdır?.. Şu olacakdır: Yunanistan'daki kiliselere bağlı Yunan ha[illegible] böylece İstanbul'daki patrikhâneye bağlanmış olacaklardırl.. Bu şu demekdir: Yunanlıların ma'nevî (!) başkanlığı, lâik T.C. rejiminin en büyük şehri olan İstanbul'dadır Fener Patrikhânesi'ne bağlı, dünyâda ve Yunanistan'da ne kadar kilise ve bu kiliselerin cemaati varsa, işte bu kadar hristiyanın dinî başşehri İstanbul demekdir..

Lâik T.C. rejimi bu işe ne diyebilecektir?

Eğer ağzını kımıldatırsa, Ankaralılara şöyle denecekdir: **«Lozan andlaşmasını imzâlıyan siz değil misiniz, oturun oturduğunuz yerde, bu iş ortodoksluğun işi, siz gidin zavallı müslümanlara bayramda oruç tutturun haram işletin, onları günâha sokun!.»**

Yunan Kiliseler Birliği İstanbul'daki Fener patrikhânesine bağlanınca, Ankaralı masonlar birliği de bakalım nereye bağlanacaklar?..

Ortodoksluğun başı o l a n Fener Patrikhânesi bilindiği gibi muhtardır. Yani lâik T.C. rejimi, diyânet işleri başkanlığını oynatdığı gibi Feneri oynatamaz. Fenere bağlı cümle papazların maaşını, selâhiyetini, mersedesini, seyyahat biletini, villâsını, zımbasını ve bol hava atmasını, hep fener verir. Şimdi Yunan Kiliseler Birliği de Fener'e bağlanınca, artık fenerin yağı, tam istim üzerinden hiç bitmemek üzere ve daha da dumanını savura savura yanacak demekdir!

Ankaralı masoncuklarımız Sabri Beyefendi ile Kıbrıs işini ve kıt'a sahanlığını düşüne dursunlar...

Yunan Devleti da'vasında samimî, Mes'elesini halletmek istiyor. Onun için de hiç çekinmeden, Kıbrıs, Ege, ve sahanlık işlerini ortodoksluğun işi hâline inkılâb etdirip, vekâletini Fener patrikhânesi'ne verecek.. Yahut Fener Patrikhânesi, Yunanistana, **«kiliselerinizle bana bağlanın, siz daha toysunuz, devreden çıkın, ben şu Kıbrıs, Ege, sahanlık mes'elelerini bir güzel ve el altından bir enjekte edeyim, ondan sonrasına karışmaym!»** dedi...

Üstelik Fener Ortodoks, patrikhânesi İstanbul'da. Lâik T.C. rejiminin Sabri Beyefendi'ye tanıdığı vatandaşlık hakları ne kadarsa, daha fazlası da patrikhâne adamlarına tanınıyor.. Yeşilköyden Ankara 40 dakika.. Pasaport mu sorulacak, aslâ... Ankara'da parayı görünce perende atacak adam mı yok, kat'â...

Yunanlı Ortodoksluğun emrine giriyor..

Ankaralı masonlar mı ne yapıyor?. Yani milletin iliği ve kanını sömürüp ense ve göbek yapanlar?..

Millete bayramlarda oruç, tutturup haram işletenler kim?.. Milletin dinî-imânıyla alay edenler kimleri.

Yunan gâvuru ortodoksluğun, haçın (sâlîb)-in, Fener patrikhânesinin emrine girerken; yıllarca Türkiye'de **HİLÂLİ** zincire vuranlar, **«müslümanım»** demeyi suç sayanlar, ma'bedleri müze, ahır, depo, kışla yapanlar kimler?..

Yunanlı ortodoksluğun emrine girerken haçlı sürülerinin hatta yunan müstevlîsinin garbî Anadolu'da yapmadığı alçaklıkları Türkiye'de milletin dini üzerinde yapıp, küfür ve hezayanlarını mukaddes ve muazzez Şeriatımızı la'netlemeye kadar vardıranlar; 163, 6187 gibi mâhud kânûn maddeleriyle dünyada görülmiyen zulm ve ceberutiyi, içinde vücûd bulduğu millete revâ görenler kimler?.

Yunan palikaryaları ortodoksluğun emrine girerken garbî Rumelideki müslümanları sokağa atılmışcasına ihmâl edenler, Lozan Andlaşması mu'cibince patrikhâne mukâbili olarak garbî Trakya'da Başmüftülük istemekden dahî ödü kopanlar; Yunan gâvuru garbî Rumelide imam ve müftüleri tahkîr ve ta'ciz edip câmileri müsâdere eder, minâre'erdeki hilâlleri toplarken, müslüman mezarlıklarını istimlâk ederken, Türk vakıflarını yağmalarken, müslüman çocuklarını hususî kreşlerde hristiyanlaştırırlarken, ve Türk kızlarını askere almaya kalkışırlarken, Paris'de rum orospularla kadeh tokuşturan hâinler kimlerdir?.

Yunanlı ortodoksluğun emrine girerken, mason Denktaş'ı Kıbrıs Türk Cemaatı reisliğine, oradan da Kıbrıs Federe Devleti tepesine oturtan Ankaralı masonlar kimlerdir?

Yunanlı ortodoksluğun, haçın, (salîbin) ve Fener patrikhânesinin emrine girerken; ve patrikhâne vâsıtasıyla bütün Avrupa'nın hristiyan hissiyât ve fikriyâtını Yunanlı istikâmetinde tevcîhe çalışırken; Türk kavmini İslâm âleminin desteğinden mahrum bırakarak **«Yunan kar-**

(Devamı 15. Sayfamızda)

Sebîl
herşey hak için
Haftalık tarafsız siyâsî edebî tarihî gazete
Yıl: 2 Sayı: 92 / BEŞ LİRA
Sâhib ve Başyazarı: KADİR MISIROĞLU
İDAREHÂNE: Vilâyet Hanı Kat: 3
Nu. 204 - 207 — İstanbul Tel: 26 38 96
ABONE Yıllık 200 TL. 6 aylık 100 TL.
Posta Çekı Numarası: 97446
Dizgi: Sebîl Mat. Baskı: Fazilet Mat.
Umûmî Neşriyat VAKAT

سبيل
الكل في سبيل الحق
جريدة اسبوعية، سياسية مستقلة، تاريخية ادبية
ص.ب ٨٠٨ استانبول - تركيه

Sebîl
Everything
Devoted to the Truth (HAQQ)
An independent Muslim, Historical,
Political and Literary Weekly
P.O. BOX 808 İstanbul/TURKEY
Representative of Germany
A. RÜŞTÜ BANAZ — HASAN DAMAR
33 Braunschweig Ekbert Str 24
Postscheckonto Nr. 37938 — 300 Hannover
Phone: 0531 - 85033